

Plutarque *Alcibiade*

ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ

(*texte grec revu à l'aide de celui qui a été établi par Robert Flacelière et Emile Chambry ,
Les Belles Lettres, 1964*)

Enfance et jeunesse : chapitres 1 à 8**Chapitre 1 : origines familiales et portrait physique**

1 Τὸ Ἀλκιβιάδου γένος ἄνωθεν Εὐρυσάκη τὸν Αἴαντος ἀρχηγὸν ἔχειν δοκεῖ, πρὸς δὲ μητρὸς Ἀλκμαιωνίδης ἦν, ἐκ Δεινομάχης γεγωνῶς τῆς Μεγακλέους. Ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ Κλεινίας ιδιοστόλῳ τριήρει περὶ Ἀρτεμίσιον ἐνδόξως ἐναυμάχησεν, ὕστερον δὲ Βοιωτοῖς μαχόμενος περὶ Κορώνειαν ἀπέθανε. *2* Τοῦ δ' Ἀλκιβιάδου Περικλῆς καὶ Ἀρίφρων οἱ Ξανθίππου, προσήκοντες κατὰ γένος, ἐπετρόπευον. *3* Λέγεται δ' οὐ κακῶς ὅτι τῆς Σωκράτους πρὸς αὐτὸν εὐνοίας καὶ φιλανθρωπίας οὐ μικρὰ πρὸς δόξαν ἀπέλαυνεν, εἶγε Νικίου μὲν καὶ Δημοσθένους καὶ Λαμάχου καὶ Φορμίωνος, Θρασυβούλου τε καὶ Θηραμένους, ἐπιφανῶν ἀνδρῶν γενομένων κατ' αὐτόν, οὐδενὸς οὐδ' ἡ μήτηρ ὀνόματος ἔτυχεν, Ἀλκιβιάδου δὲ καὶ τίτθην, γένος Λάκαιναν, Ἀμύκλαν ὄνομα, καὶ Ζώπυρον παιδαγωγὸν ἴσμεν, ὧν τὸ μὲν Ἀντισθένης, τὸ δὲ Πλάτων ἱστόρηκε.

4 Περὶ μὲν οὖν τοῦ κάλλους τοῦ σώματος οὐδὲν ἴσως δεῖ λέγειν, πλὴν ὅτι καὶ παῖδα καὶ μειράκιον καὶ ἄνδρα πάση συνανθῆσαν τῇ ἡλικίᾳ καὶ ὥρα τοῦ σώματος ἐράσμιον καὶ ἡδὺν παρέσχεν. *5* Οὐ γάρ, ὡς Εὐριπίδης ἔλεγε, πάντων τῶν καλῶν καὶ τὸ μετόπωρον καλὸν ἐστίν, ἀλλὰ τοῦτ' Ἀλκιβιάδῃ μετ' ὀλίγων ἄλλων δι' εὐφυΐαν καὶ ἀρετὴν τοῦ σώματος ὑπῆρξε. *6* Τῇ δὲ φωνῇ καὶ τὴν τραυλότητα συμπρέσαι λέγουσι καὶ τῷ λάλῳ πιθανότητα παρασχεῖν χάριν ἐπιτρέχουσαν. *7* Μέννηται δὲ καὶ Ἀριστοφάνης αὐτοῦ τῆς τραυλότητος ἐν οἷς ἐπισκώπτει Θέωρον·

« Εἶτ' Ἀλκιβιάδης εἶπε πρὸς με τραυλίσας·

« ὄλῃς Θεῶλον; τὴν κεφαλὴν κόλακος ἔχει. »

Ὅρθῶς γε τοῦτ' Ἀλκιβιάδης ἐτραύλισε. »

8 Καὶ Ἄρχιππος τὸν υἱὸν τοῦ Ἀλκιβιάδου σκώπτων, « Βαδίζει », φησί, « διακεχλιδῶς, θοίματιον ἔλκων, ὅπως ἐμφορῆς μάλιστα τῷ πατρὶ δόξειεν εἶναι, κλασαυγενεῦεταιί τε καὶ τραυλίζεται. »

Chapitre 2 : anecdotes d'enfance : portrait moral

1 Τὸ δ' ἦθος αὐτοῦ πολλάς μὲν ὕστερον, ὡς εἰκὸς ἐν πράγμασι μεγάλοις καὶ τύχαις πολυτρόποις, ἀνομοιότητος πρὸς αὐτὸ καὶ μεταβολὰς ἐπεδείξατο. Φύσει δὲ πολλῶν ὄντων καὶ μεγάλων παθῶν ἐν αὐτῷ, τὸ φιλόνηκον ἰσχυρότατον ἦν καὶ τὸ φιλόπρωτον, ὡς δῆλόν ἐστι τοῖς παιδικοῖς ἀπομνημονεύμασιν.

2 Ἐν μὲν γὰρ τῷ παλαίειν πιεζόμενος, ὑπὲρ τοῦ μὴ πεσεῖν ἀναγαγὼν πρὸς τὸ στόμα τὰ ἄμματα τοῦ πιεζοῦντος οἷος ἦν διαφαγεῖν τὰς χεῖρας. 3 Ἀφέντος οὖν τὴν λαβὴν ἐκείνου καὶ εἰπόντος· « Δάκνεις, ὦ Ἀλκιβιάδη, καθάπερ αἱ γυναῖκες », « Οὐκ ἔγωγε » εἶπεν, « ἀλλ' ὡς οἱ λέοντες. »

Ἔτι δὲ μικρὸς ὢν ἔπαιζεν ἀστραγάλοις ἐν τῷ στενωπῷ, τῆς δὲ βολῆς καθηκούσης εἰς αὐτόν, ἄμαξα φορτίων ἐπήει. 4 Τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐκέλευσε περιμεῖναι τὸν ἄγοντα τὸ ζεῦγος· ὑπέπιπτε γὰρ ἡ βολὴ τῇ παρόδῳ τῆς ἀμάξης· μὴ πειθομένου δὲ δι' ἀγροικίαν ἀλλ' ἐπάγοντος, οἱ μὲν ἄλλοι παῖδες διέσχον, ὁ δ' Ἀλκιβιάδης καταβαλὼν ἐπὶ στόμα πρὸ τοῦ ζεύγους καὶ παρατείνας ἑαυτόν, ἐκέλευσεν οὕτως εἰ βούλεται διεξελεθεῖν, ὥστε τὸν μὲν ἄνθρωπον ἀνακροῦσαι τὸ ζεῦγος ὀπίσω δεῖσαντα, τοὺς δ' ἰδόντας ἐκπλαγῆναι καὶ μετὰ βοῆς συνδραμεῖν πρὸς αὐτόν.

5 Ἐπεὶ δ' εἰς τὸ μανθάνειν ἦκε, τοῖς μὲν ἄλλοις ὑπήκουε διδασκάλοις ἐπεικῶς, τὸ δ' αὐλεῖν ἔφευγεν ὡς ἀγεννὲς καὶ ἀνελεύθερον· πλήκτρον μὲν γὰρ καὶ λύρας χρῆσιν οὐδὲν οὔτε σχήματος οὔτε μορφῆς ἐλευθέρῳ πρεπούσης διαφθεῖρειν, αὐλοῦς δὲ φυσῶντος ἀνθρώπου στόματι καὶ τοὺς συνήθεις ἂν πάνυ μόλις διαγνῶναι τὸ πρόσωπον. 6 Ἔτι δὲ τὴν μὲν λύραν τῷ χρωμένῳ συμφθέγγεσθαι καὶ συνάδειν, τὸν δ' αὐλὸν ἐπιστομίζειν καὶ ἀποφράττειν ἕκαστον, τὴν τε φωνὴν καὶ τὸν λόγον ἀφαιρούμενον. « Αὐλείτωσαν οὖν » ἔφη « Θηβαίων παῖδες· διαλέγεσθαι γὰρ οὐκ ἴσασιν· ἡμῖν δὲ τοῖς Ἀθηναίοις, ὡς οἱ πατέρες λέγουσιν, ἀρχηγέτις Ἀθηνᾶ καὶ πατρῶος Ἀπόλλων ἐστίν, ὧν ἡ μὲν ἔρριψε τὸν αὐλόν, ὁ δὲ καὶ τὸν αὐλητὴν ἐξέδειρε. » 7 Τοιαῦτα παίζων ἅμα καὶ σπουδάζων ὁ Ἀλκιβιάδης αὐτόν τε τοῦ μαθήματος ἀπέστησε καὶ τοὺς ἄλλους. Ταχὺ γὰρ διῆλθε λόγος εἰς τοὺς παῖδας, ὡς εὖ ποιῶν ὁ Ἀλκιβιάδης βδελύττοιο τὴν αὐλητικὴν καὶ χλευάζοι τοὺς μανθάνοντας. Ὅθεν ἐξέπεσε κομιδῇ τῶν ἐλευθερίων διατριβῶν καὶ προεπηλακίσθη παντάπασιν ὁ αὐλός.

Chapitre 3 : encore une anecdote

1 Ἐν δὲ ταῖς Ἀντιφῶντος λοιδορίαις γέγραπται, ὅτι παῖς ὢν ἐκ τῆς οἰκίας ἀπέδρα πρὸς Δημοκράτην τινὰ τῶν ἐραστῶν· βουλομένου δ' αὐτὸν ἐπικηρύττειν Ἀρίφρονος, Περικλῆς οὐκ εἶασεν εἰπὼν· εἰ μὲν τέθνηκεν, ἡμέρα μῖα διὰ τὸ κήρυγμα φανεῖσθαι πρότερον, εἰ δὲ σῶς ἐστίν, ἄσωστον αὐτῷ τὸν λοιπὸν βίον ἔσεσθαι, καὶ ὅτι τῶν ἀκολούθων τινὰ κτείνειεν ἐν τῇ Σιβυρτίου παλαίστρᾳ ξύλῳ πατάξας. 2 Ἀλλὰ τούτοις μὲν οὐκ ἄξιον ἴσως πιστεύειν, ἅ γε λοιδορεῖσθαί τις αὐτῷ δι' ἔχθραν ὁμολογῶν εἶπεν.

Chapitre 4 : Alcibiade et Socrate (1) ; Alcibiade et l'amour

1 Ἦδη δὲ πολλῶν καὶ γενναίων ἀθροισομένων καὶ περιεπόντων, οἱ μὲν ἄλλοι καταφανεῖς ἦσαν αὐτοῦ τὴν λαμπρότητα τῆς ὥρας ἐκπεπληγμένοι καὶ θεραπεύοντες, ὁ δὲ Σωκράτους ἔρωσ μέγα μαρτύριον ἦν τῆς πρὸς ἀρετὴν εὐφυΐας τοῦ παιδός, ἣν ἐμφαινομένην τῷ εἶδει καὶ διαλάμπουσαν ἐνορῶν, φοβούμενος δὲ τὸν πλοῦτον καὶ τὸ ἀξίωμα καὶ τὸν προκαταλαμβάνοντα κολακείαις καὶ χάρισιν ἀστῶν καὶ ξένων καὶ συμμάχων ὄχλον, οἷος ἦν ἀμύνειν καὶ μὴ περιορᾶν ὥσπερ φυτὸν ἐν ἄνθει τὸν οἰκεῖον καρπὸν ἀποβάλλον καὶ διαφθεῖρον. 2 Οὐδένα γὰρ ἢ τύχη περιέσχεν ἔξωθεν οὐδὲ περιέφραξε τοῖς λεγομένοις ἀγαθοῖς τοσοῦτον ὥστ' ἄτρωτον ὑπὸ φιλοσοφίας γενέσθαι καὶ λόγοις ἀπρόσιτον παρρησίαν καὶ δηγμὸν ἔχουσιν· ὡς Ἀλκιβιάδης εὐθύς ἐξ ἀρχῆς θρυπτόμενος καὶ ἀποκλειόμενος ὑπὸ τῶν πρὸς χάριν ἐξομιλούντων εἰσακοῦσαι τοῦ νουθετοῦντος καὶ παιδεύοντος, ὅμως ὑπ' εὐφυΐας ἐγνώρισε Σωκράτη καὶ προσήκατο, διασχὼν τοὺς πλουσίους καὶ ἐνδόξους ἐραστάς. 3 Ταχὺ δὲ ποιησάμενος συνήθη καὶ λόγων ἀκούσας οὐχ ἡδονὴν ἄνδρον ἐραστοῦ θηρεύοντος οὐδὲ φιλήματα καὶ ψαύσεις προσαιτοῦντος, ἀλλ' ἐλέγχοντος τὰ σαθρὰ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ καὶ πιεζοῦντος τὸν κενὸν καὶ ἀνόητον τύφον,

« Ἐπτηξ' ἀλέκτωρ δοῦλος ὧς κλίνας πτερόν ».

4 Καὶ τὸ μὲν Σωκράτους ἠγήσατο πρᾶγμα τῷ ὄντι θεῶν ὑπηρεσίαν εἰς νέων ἐπιμέλειαν εἶναι καὶ σωτηρίαν, καταφρονῶν δ' αὐτὸς ἑαυτοῦ, θαυμάζων δ' ἐκεῖνον, ἀγαπῶν δὲ τὴν φιλοφροσύνην, αἰσχυρόμενος δὲ τὴν ἀρετὴν, ἐλάνθανεν εἰδῶλον ἔρωτος, ὡς φησιν ὁ Πλάτων, ἀντέρωτα κτώμενος, ὥστε θαυμάζειν ἅπαντας ὁρῶντας αὐτὸν Σωκράτει μὲν συνδειπνοῦντα καὶ συμπαλαίοντα καὶ συσκηνοῦντα, τοῖς δ' ἄλλοις ἐρασταῖς χαλεπὸν ὄντα καὶ δυσχείρωτον, ἐνίοις δὲ καὶ παντάπασι σοβαρῶς προσφερόμενον, ὥσπερ Ἀνύτῳ τῷ Ἀνθεμίωτος.

5 Ἐτύγχανε μὲν γὰρ ἐρῶν τοῦ Ἀλκιβιάδου, ξένους δὲ τινὰς ἐστιῶν ἐκάλει κάκεῖνον ἐπὶ τὸ δεῖπνον. Ὁ δὲ τὴν μὲν κλήσιν ἀπέπατο, μεθυσθεὶς δ' οἴκοι μετὰ τῶν ἐταίρων, ἐκώμασε πρὸς τὸν Ἄνυτον, καὶ ταῖς θύραις ἐπιστάς τοῦ ἀνδρῶνος καὶ θεασάμενος ἀργυρῶν ἐκπωμάτων καὶ χρυσῶν πλήρεις τὰς τραπέζας, ἐκέλευσε τοὺς παῖδας τὰ ἡμίση λαβόντας οἴκαδε κομίζειν πρὸς ἑαυτόν, εἰσελθεῖν δ' οὐκ ἠξίωσεν ἀλλ' ἀπῆλθε ταῦτα πράξας. 6 Τῶν οὖν ξένων δυσχεραίνοντων καὶ λεγόντων, ὡς ὑβριστικῶς καὶ ὑπερηφάνως εἶη τῷ Ἀνύτῳ κεχηρμένος ὁ Ἀλκιβιάδης, «Ἐπεικῶς μὲν οὖν » ὁ Ἄνυτος ἔφη « καὶ φιλανθρώπως· ἃ γὰρ ἐξῆν αὐτῷ λαβεῖν ἅπαντα, τούτων ἡμῖν τὰ μέρη καταλέλοιπεν. »

Chapitre 5 : amour, argent, générosité

1 Οὕτω δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐρασταῖς ἐχρήτο, πλὴν ἓνα μετοικικὸν ὡς φασιν ἄνθρωπον, οὐ πολλὰ κεκτημένον, ἀποδόμενον δὲ πάντα καὶ τὸ συναχθὲν εἰς ἑκατὸν στατήρας τῷ Ἀλκιβιάδῃ προσφέροντα καὶ δεόμενον λαβεῖν, γελάσας καὶ ἡσθεὶς ἐκάλεσεν ἐπὶ δεῖπνον. 2 Ἐστίαςας δὲ καὶ φιλοφρονηθεὶς τό τε χρυσίον ἀπέδωκεν αὐτῷ καὶ προσέταξε τῇ ὑστεραίᾳ τοὺς ὠνούμενους τὰ τέλη τὰ δημόσια ταῖς τιμαῖς ὑπερβάλλειν ἀντωνούμενον. 3 Παραιτουμένου δὲ τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὸ πολλῶν ταλάντων εἶναι τὴν ὠνήν, ἠπείλησε μαστιγῶσαι εἰ μὴ ταῦτα πράττοι· καὶ γὰρ ἐτύγγανεν ἐγκαλῶν τι τοῖς τελῶναις ἴδιον. 4 Ἔωθεν οὖν προελθὼν ὁ μέτοικος εἰς ἀγορὰν ἐπέθηκε τῇ ὠνῇ τάλαντον. Ἐπεὶ δ' οἱ τελῶναι συστρεφόμενοι καὶ ἀγανακτοῦντες ἐκέλευον ὀνομάζειν ἐγγυητήν, ὡς οὐκ ἂν εὐρόντος, θορυβουμένου τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀναχωροῦντος ἐστῶς ὁ Ἀλκιβιάδης ἄπωθεν πρὸς τοὺς ἄρχοντας « Ἐμὲ γράψατε » εἶπεν, « ἐμὸς φίλος ἐστίν, ἐγγυῶμαι. » 5 Τοῦτ' ἀκούσαντες οἱ τελῶναι πάντες ἐξηπορήθησαν. Εἰωθότες γὰρ αἰεὶ ταῖς δευτέραις ὠναῖς χρεωλυτεῖν τὰς πρώτας, οὐχ ἐώρων ἀπαλλαγὴν οὔσαν αὐτοῖς τοῦ πράγματος. Ἐδέοντο δὲ τοῦ ἀνθρώπου διδόντες ἀργύριον· ὁ δ' Ἀλκιβιάδης οὐκ εἶα λαβεῖν ἕλαττον ταλάντου. Διδόντων δὲ τὸ τάλαντον ἐκέλευσεν ἀποστῆναι λαβόντα. Κάκεινον μὲν οὕτως ὠφέλησεν.

Chapitre 6 : Socrate et Alcibiade (2)

1 Ὁ δὲ Σωκράτους ἔρωσ πολλοὺς ἔχων καὶ μεγάλους ἀνταγωνιστὰς πῆ μὲν ἐκράτει τοῦ Ἀλκιβιάδου, δι' εὐφυΐαν ἀπτομένων τῶν λόγων αὐτοῦ καὶ τὴν καρδίαν στρεφόντων καὶ δάκρυα ἐκχεόντων, ἔστι δ' ὅτε καὶ τοῖς κόλαξι πολλὰς ἡδονὰς ὑποβάλλουσιν ἐνδιδοὺς ἑαυτὸν, ἀπωλίσθανε τοῦ Σωκράτους καὶ δραπετεύων ἀτεχνῶς ἐκυνηγεῖτο, πρὸς μόνον ἐκεῖνον ἔχων τὸ αἰδεῖσθαι καὶ τὸ φοβεῖσθαι, τῶν δ' ἄλλων ὑπερορῶν. 2 Ὁ μὲν οὖν Κλεάνθης ἔλεγε τὸν ἐρώμενον ὑφ' ἑαυτοῦ μὲν ἐκ τῶν ὄτων κρατεῖσθαι, τοῖς δ' ἀντερασταῖς πολλὰς λαβὰς παρέχειν ἀθίκτους ἑαυτῷ, τὴν γαστέρα λέγων καὶ τὰ αἰδοῖα καὶ τὸν λαιμόν· Ἀλκιβιάδης δ' ἦν μὲν ἀμέλει καὶ πρὸς ἡδονὰς ἀγώγιμος· 3 ἡ γὰρ ὑπὸ Θουκυδίδου λεγομένη παρανομία εἰς τὸ σῶμα τῆς διαίτης ὑποψίαν τοιαύτην δίδωσιν. 4 Οὐ μὴν ἀλλὰ μᾶλλον αὐτοῦ τῆς φιλοτιμίας ἐπιλαμβανόμενοι καὶ τῆς φιλοδοξίας οἱ διαφθείροντες ἐνέβαλλον οὐ καθ' ὄραν εἰς μεγαλοπραγμοσύνην, ἀναπειθόντες ὡς ὅταν πρῶτον ἄρξηται τὰ δημόσια πράττειν, οὐ μόνον ἀμαυρῶσοντα τοὺς ἄλλους στρατηγούς καὶ δημαγωγούς εὐθύς, ἀλλὰ καὶ τὴν Περικλέους δύναμιν ἐν τοῖς Ἑλλησι καὶ δόξαν ὑπερβαλούμενον. 5 Ὡσπερ οὖν ὁ σίδηρος ἐν τῷ πυρὶ μαλασσόμενος αὐθις ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ πυκνοῦται καὶ σύνεισι τοῖς μορίοις εἰς ἑαυτὸν, οὕτως ἐκεῖνον ὁ Σωκράτης θρύψεως διάπλεων καὶ χαυνότητος ὁσάκις ἀναλάβοι, πιέζων τῷ λόγῳ καὶ συστέλλων ταπεινὸν ἐποίει καὶ ἄτολμον, ἡλίκων ἐνδεής ἐστι καὶ ἀτελής πρὸς ἀρετὴν μανθάνοντα.

Chapitre 7 : Quelques anecdotes de jeunesse ; Socrate et Alcibiade (3)

1 Τὴν δὲ παιδικὴν ἡλικίαν παραλλάσσω ἐπέστη γραμματοδιδασκαλείῳ καὶ βιβλίον ἤτησεν Ὀμηρικόν. Εἰπόντος δὲ τοῦ διδασκάλου μηδὲν ἔχειν Ὀμήρου, κονδύλω καθικόμενος αὐτοῦ παρήλθεν. 2 Ἐτέρου δὲ φήσαντος ἔχειν Ὀμηρον ὑφ' ἑαυτοῦ διωρθωμένον, « Εἶτα » ἔφη « γράμματα διδάσκεις Ὀμηρον ἐπανορθοῦν ἰκανὸς ὢν, οὐχὶ τοὺς νέους παιδεύεις; »

3 Περικλεῖ δὲ βουλόμενος ἐντυχεῖν, ἐπὶ θύρας ἤλθεν αὐτοῦ. Πυθόμενος δὲ μὴ σχολάζειν, ἀλλὰ σκοπεῖν καθ' ἑαυτὸν ὅπως ἀποδώσει λόγον Ἀθηναίοις, ἀπιὼν ὁ Ἀλκιβιάδης, « εἶτα » ἔφη « βέλτιον οὐκ ἦν σκοπεῖν αὐτὸν ὅπως οὐκ ἀποδώσει; »

Ἔτι δὲ μεράκιον ὢν ἐστρατεύσατο τὴν εἰς Ποτεΐδαιαν στρατείαν, καὶ Σωκράτη σύσκηνον εἶχε καὶ παραστάτην ἐν τοῖς ἀγῶσιν. 4 Ἴσχυρᾶς δὲ γενομένης μάχης ἠρίστευσαν μὲν ἀμφοτέρω, τοῦ δ' Ἀλκιβιάδου τραύματι περιπεσόντος ὁ Σωκράτης προέστη καὶ ἤμυνε, καὶ μάλιστα δὴ προδήλως ἔσωσεν αὐτὸν μετὰ τῶν ὄπλων. 5 Ἐγένετο μὲν οὖν τῷ δικαιοτάτῳ λόγῳ Σωκράτους τὸ ἀριστεῖον· ἐπεὶ δ' οἱ στρατηγοὶ διὰ τὸ ἀξίωμα τῷ Ἀλκιβιάδῃ σπουδάζοντες ἐφαίνοντο περιθεῖναι τὴν δόξαν, ὁ Σωκράτης βουλόμενος αὔξεσθαι τὸ φιλότιμον ἐν τοῖς καλοῖς αὐτοῦ, πρῶτος ἐμαρτύρει καὶ παρεκάλει στεφανοῦν ἐκεῖνον καὶ δίδοναι τὴν πανοπλίαν.

6 Ἔτι δὲ τῆς ἐπὶ Δηλῷ μάχης γενομένης καὶ φευγόντων τῶν Ἀθηναίων, ἔχων ἵππον ὁ Ἀλκιβιάδης, τοῦ δὲ Σωκράτους πεζῆ μετ' ὀλίγων ἀποχωροῦντος, οὐ παρήλασεν ἰδὼν, ἀλλὰ παρέπεμψε καὶ περιήμυεν, ἐπικειμένων τῶν πολεμίων καὶ πολλοὺς ἀναιρούντων. Καὶ ταῦτα μὲν ὕστερον ἐπράχθη.

Chapitre 8 : Mariage et vie conjugale

1 Ἴππονίκῳ δὲ τῷ Καλλίου πατρί, καὶ δόξαν ἔχοντι μεγάλην καὶ δύναμιν ἀπὸ πλοῦτου καὶ γένους, ἐνέτριψε κόνδυλον, οὐχ ὑπ' ὀργῆς ἢ διαφορᾶς τινος προαχθεὶς, ἀλλ' ἐπὶ γέλωτι συνθέμενος πρὸς τοὺς ἐταίρους. 2 Περιβοήτου δὲ τῆς ἀσελγείας ἐν τῇ πόλει γενομένης, καὶ συναγανακτούντων ὥσπερ εἰκὸς ἀπάντων, ἅμ' ἡμέρα παρῆν ὁ Ἀλκιβιάδης ἐπὶ τὴν οἰκίαν τοῦ Ἴππονίκου, καὶ τὴν θύραν κόψας εἰσῆλθε πρὸς αὐτόν, καὶ θεὶς τὸ ἱμάτιον παρεδίδου τὸ σῶμα, μαστιγοῦν καὶ κολάζειν κελεύων. 3 Ὁ δὲ συνέγνω καὶ τὴν ὀργὴν ἀφῆκεν, ὕστερον δὲ τῆς θυγατρὸς Ἰππαρέτης ἐποιήσατο νυμφίον. Ἦνιοι δὲ φασιν οὐχ Ἴππόνικον, ἀλλὰ Καλλίαν, τὸν υἱὸν αὐτοῦ, δοῦναι τῷ Ἀλκιβιάδῃ τὴν Ἰππαρέτην ἐπὶ δέκα ταλάντοις· εἶτα μέντοι τεκούσης ἄλλα πάλιν δέκα προσεισπράξαι τὸν Ἀλκιβιάδην, ὡς τοῦτο συνθέμενον εἰ γένοιτο παῖδες. 4 Ὁ δὲ Καλλίας ἐπιβουλὴν δεδοικῶς προσῆλθε τῷ δήμῳ, τὰ χρήματα διδούς καὶ τὸν οἶκον, ἄνπερ αὐτῷ συμπέση μὴ καταλιπόντι γενεὰν ἀποθανεῖν. Εὐτακτος δ' οὔσα καὶ φίλανδρος ἡ Ἰππαρέτη, λυπούμενη δ' ὑπ' αὐτοῦ περὶ τὸν γάμον, ἐταίραις ξέναις καὶ ἀσταῖς συνόντος, ἐκ τῆς οἰκίας ἀπιοῦσα πρὸς τὸν ἀδελφὸν ᾤχετο. 5 Τοῦ δ' Ἀλκιβιάδου μὴ φροντίζοντος, ἀλλ' ἐντροφῶντος, ἔδει τὸ τῆς ἀπολείψεως γράμμα παρὰ τῷ ἄρχοντι θέσθαι μὴ δι' ἐτέρων, ἀλλ' αὐτὴν παροῦσαν. Ὡς οὖν παρῆν τοῦτο πράξουσα κατὰ τὸν νόμον, ἐπελθὼν ὁ Ἀλκιβιάδης καὶ συναρπάσας αὐτὴν ἀπῆλθε δι' ἀγορᾶς οἴκαδε κομίζων, μηδενὸς ἐναντιωθῆναι μηδ' ἀφελέσθαι τολμήσαντος. 6 Ἦμεινε μέντοι παρ' αὐτῷ μέχρι τελευτῆς, ἐτελεύτησε δὲ μετ' οὐ πολὺν χρόνον εἰς Ἔφεσον τοῦ Ἀλκιβιάδου πλεύσαντος. Αὕτη μὲν οὖν οὐ παντελῶς ἔδοξεν ἡ βία παράνομος οὐδ' ἀπάνθρωπος εἶναι· καὶ γὰρ ὁ νόμος δοκεῖ διὰ τοῦτο προάγειν τὴν ἀπολιποῦσαν εἰς τὸ δημόσιον αὐτήν, ὅπως ἐγγένηται τῷ ἀνδρὶ συμβῆναι καὶ κατασχεῖν.

Chapitres 9 à 16 : une ascension politique foudroyante**Chapitre 9 : l'anecdote du chien**

1 Ὅντος δὲ κυνὸς αὐτῷ θαυμαστοῦ τὸ μέγεθος καὶ τὸ εἶδος, ὃν ἑβδομήκοντα μινῶν ἑωνημένος ἐτύγγανεν, ἀπέκοψε τὴν οὐρὰν πάγκαλον οὖσαν. *2* Ἐπιτιμώντων δὲ τῶν συνήθων καὶ λεγόντων ὅτι πάντες ἐπὶ τῷ κυνὶ δάκνονται καὶ λοιδοροῦσιν αὐτόν, ἐπιγέλασας· « Γίνεται τοίνυν » εἶπεν « ὃ βούλομαι· βούλομαι γὰρ Ἀθηναίους τοῦτο λαλεῖν, ἵνα μὴ τι χεῖρον περὶ ἐμοῦ λέγωσι. »

Chapitre 10 : L'anecdote de la caille ; le charme des discours ;

1 Πρώτην δ' αὐτῷ πάροδον εἰς τὸ δημόσιον γενέσθαι λέγουσι μετὰ χρημάτων ἐπιδόσεως, οὐκ ἐκ παρασκευῆς, ἀλλὰ παριόντα θορυβούντων τῶν Ἀθηναίων ἐρέσθαι τὴν αἰτίαν τοῦ θορύβου, πυθόμενον δὲ χρημάτων ἐπίδοσιν γίνεσθαι, παρελθεῖν καὶ ἐπιδοῦναι. Τοῦ δὲ δήμου κροτοῦντος καὶ βοῶντος ὑφ' ἡδονῆς, ἐπιλαθέσθαι τοῦ ὄρτυγος ὃν ἐτύγχανεν ἔχων ἐν τῷ ἱματίῳ· 2 πτοηθέντος οὖν καὶ διαφυγόντος, ἔτι μᾶλλον ἐκβοῆσαι τοὺς Ἀθηναίους, πολλοὺς δὲ συνθηρᾶν ἀναστάντας, λαβεῖν δ' αὐτὸν Ἀντίοχον τὸν κυβερνήτην καὶ ἀποδοῦναι· διὸ προσφιλέστατον τῷ Ἀλκιβιάδῃ γενέσθαι.

3 Μεγάλας δ' αὐτῷ κλισιάδας ἐπὶ τὴν πολιτείαν ἀνοίγοντος τοῦ τε γένους καὶ τοῦ πλούτου τῆς τε περὶ τὰς μάχας ἀνδραγαθίας, φίλων τε πολλῶν καὶ οἰκείων ὑπαρχόντων, ἀπ' οὐδενὸς ἠξίου μᾶλλον ἢ τῆς τοῦ λόγου χάριτος ἰσχύειν ἐν τοῖς πολλοῖς. 4 Καὶ ὅτι μὲν δυνατὸς ἦν εἰπεῖν, οἷ τε κωμικοὶ μαρτυροῦσι καὶ τῶν ῥητόρων ὁ δυνατώτατος, ἐν τῷ κατὰ Μειδίου λέγων τὸν Ἀλκιβιάδην καὶ δεινότατον εἰπεῖν γενέσθαι πρὸς τοῖς ἄλλοις. Εἰ δὲ Θεοφράστῳ πιστεύομεν, ἀνδρὶ φιληκῶ καὶ ἱστορικῶ παρ' ὄντινόν τῶν φιλοσόφων, εὐρεῖν μὲν ἦν τὰ δέοντα καὶ νοῆσαι πάντων ἰκανώτατος ὁ Ἀλκιβιάδης, ζητῶν δὲ μὴ μόνον ἃ δεῖ λέγειν, ἀλλὰ καὶ ὡς δεῖ, τοῖς ὀνόμασι καὶ τοῖς ῥήμασιν, οὐκ εὐπορῶν δέ, πολλάκις ἐσφάλλετο καὶ μεταξὺ λέγων ἀπεσιώπα καὶ διέλειπε λέξεως διαφυγούσης, αὐτὸν ἀναλαμβάνων καὶ διασκοπούμενος.

Chapitre 11 : Alcibiade vainqueur olympique (1)

1 Αἱ δ' ἵπποτροφίαι περιβόητοι μὲν ἐγένοντο καὶ τῷ πλήθει τῶν ἀρμάτων· ἑπτὰ γὰρ ἄλλος οὐδείς καθῆκεν Ὀλυμπίασιν ἰδιώτης, οὐδὲ βασιλεύς, μόνος δ' ἐκεῖνος, *2* καὶ τὸ νικῆσαι καὶ δεύτερον γενέσθαι καὶ τέταρτον ὡς Θεουκυδίδης φησίν, ὡς δ' Εὐριπίδης τρίτον, ὑπερβάλλει λαμπρότητι καὶ δόξῃ πᾶσαν τὴν ἐν τούτοις φιλοτιμίαν. *3* Λέγει δ' ὁ Εὐριπίδης ἐν τῷ ἄσματι ταῦτα· « Σὲ δ' ἀείσομαι, ὦ Κλεινίου παῖ. Καλὸν ἂ νίκα· κάλλιστον δ', ὃ μηδεὶς ἄλλος Ἑλλάνων, ἄρματι πρῶτα δραμεῖν καὶ δεύτερα καὶ τρίτα, βῆναί τ' ἀπονητὶ δις στεφθέντ' ἐλαία κάρυκι βοὰν παραδοῦναι. »

Chapitre 12 : Alcibiade vainqueur olympique (2)

1 Τοῦτο μέντοι τὸ λαμπρὸν ἐπιφανέστερον ἐποίησεν ἢ τῶν πόλεων φιλοτιμία. Σκηνὴν μὲν γὰρ αὐτῷ κεκοσμημένην διαπρεπῶς ἔστησαν Ἐφέσιοι, τροφὰς δ' ἵπποις καὶ πλῆθος ἱερείων παρεῖχεν ἡ Χίων πόλις, οἶνον δὲ Λέσβιοι καὶ τὴν ἄλλην ὑποδοχὴν ἀφειδῶς ἐστίωντι πολλούς. *2* Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διαβολὴ τις ἢ κακοήθεια γενομένη περὶ τὴν φιλοτιμίαν ἐκείνην πλείονα λόγον παρέσχε. *3* Λέγεται γάρ, ὡς ἦν Ἀθήνησι Διομήδης, ἀνὴρ οὐ πονηρός, Ἀλκιβιάδου φίλος, ἐπιθυμῶν δὲ νίκην Ὀλυμπικὴν αὐτῷ γενέσθαι, καὶ πυνθανόμενος ἄρμα δημόσιον Ἀργείοις εἶναι, τὸν δ' Ἀλκιβιάδην εἰδὼς ἐν Ἄργει μέγα δυνάμενον καὶ φίλους ἔχοντα πολλούς, ἔπεισεν αὐτῷ πρίασθαι τὸ ἄρμα. Πριάμενος δ' ὁ Ἀλκιβιάδης ἴδιον ἀπεγράψατο, τὸν δὲ Διομήδην χαίρειν εἶασε, χαλεπῶς φέροντα καὶ μαρτυρόμενον θεοὺς καὶ ἀνθρώπους. Φαίνεται δὲ καὶ δίκη συστάσα περὶ τούτου, καὶ λόγος Ἰσοκράτει γέγραπται περὶ τοῦ ζεύγους ὑπὲρ τοῦ Ἀλκιβιάδου παιδός, ἐν ᾧ Τεισίας ἐστίν, οὐ Διομήδης, ὁ δικασάμενος.

Chapitre 13 : lutte pour le pouvoir : Nicias, Phéax, et Hyperbolos

1 Ἐπεὶ δ' ἀφῆκεν αὐτὸν εἰς τὴν πολιτείαν ἔτι μειράκιον ὄν, τοὺς μὲν ἄλλους εὐθὺς ἐταπείνωσε δημαγωγούς, ἀγῶνα δ' εἶχε πρὸς τε Φαίακα τὸν Ἐρασιστράτου καὶ Νικίαν τὸν Νικηράτου, τὸν μὲν ἤδη καθ' ἡλικίαν προήκοντα καὶ στρατηγὸν ἄριστον εἶναι δοκοῦντα, Φαίακα δ' ἀρχόμενον ὥσπερ αὐτὸς αὐξάνεσθαι τότε καὶ γνωρίμων ὄντα πατέρων, ἐλαττούμενον δὲ τοῖς τ' ἄλλοις καὶ περὶ τὸν λόγον. 2 Ἐντευκτικὸς γὰρ ἰδίᾳ καὶ πιθανὸς ἐδόκει μᾶλλον ἢ φέρειν ἀγῶνας ἐν δήμῳ δυνατός. Ἦν γάρ, ὡς Εὐπολὶς φησι,

« Λαλεῖν ἄριστος, ἀδυνατώτατος λέγειν. »

3 Φέρεται δὲ καὶ λόγος τις κατ' Ἀλκιβιάδου Φαίακος ἐπιγεγραμμένος, ἐν ᾧ μετὰ τῶν ἄλλων γέγραπται καὶ ὅτι τῆς πόλεως πολλὰ πομπεῖα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ κεκτημένης, ὁ Ἀλκιβιάδης ἐχρήτο πᾶσιν αὐτοῖς ὥσπερ ἰδίῳ πρὸς τὴν καθ' ἡμέραν δίαιταν.

4 Ἦν δέ τις Ὑπέρβολος Περιθοΐδης, οὗ μέμνηται μὲν ὡς ἀνθρώπου πονηροῦ καὶ Θουκυδίδης, τοῖς δὲ κωμικοῖς ὁμοῦ τι πᾶσι διατριβὴν ἀεὶ σκωπτόμενος ἐν τοῖς θεάτροις παρεῖχεν. 5 Ἄτρεπτος δὲ πρὸς τὸ κακῶς ἀκούειν καὶ ἀπαθῆς ὢν ὀλιγορῖα δόξης, ἦν ἀναισχυντίαν καὶ ἀπόνοιαν οὖσαν εὐτολμίαν ἔνιοι καὶ ἀνδρείαν καλοῦσιν, οὐδενὶ μὲν ἤρεσκεν, ἐχρήτο δ' αὐτῷ πολλάκις ὁ δῆμος ἐπιθυμῶν προπηλακίζειν τοὺς ἐν ἀξιώματι καὶ συκοφαντεῖν. 6 Ἀναπεισθεὶς οὖν ὑπ' αὐτοῦ τότε τὸ ὄστρακον ἐπιφέρειν ἔμελλεν, ᾧ κολουόντες ἀεὶ τὸν προὔχοντα δόξη καὶ δυνάμει τῶν πολιτῶν ἐλαύνουσι, παραμυθούμενοι τὸν φθόνον μᾶλλον ἢ τὸν φόβον. 7 Ἐπεὶ δὲ δῆλον ἦν ὅτι ἐνὶ τῶν τριῶν τὸ ὄστρακον ἐποίσουσι, συνήγαγε τὰς στάσεις εἰς ταῦτὸν ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ διαλεχθεὶς πρὸς τὸν Νικίαν τῷ Ὑπερβόλῳ περικάτω τὴν ὄστρακοφορίαν ἔτρεψεν. 8 Ὡς δ' ἔνιοί φασιν, οὐ πρὸς Νικίαν, ἀλλὰ πρὸς Φαίακα διαλεχθεὶς καὶ τὴν ἐκείνου προσλαβὼν ἐταιρίαν, ἐξήλασε τὸν Ὑπέρβολον οὐκ ἂν προσδοκήσαντα. 9 Φαῦλος γὰρ οὐδεὶς ἐνέπιπτεν εἰς τοῦτον τὸν κολασμὸν οὐδ' ἄδοξος, ὡς που καὶ Πλάτων ὁ κωμικὸς εἶρηκε τοῦ Ὑπερβόλου μνησθεὶς·

« Καίτοι πέπραγε τῶν τρόπων μὲν ἄξια,
αὐτοῦ δὲ καὶ τῶν στιγμάτων ἀνάξια.

Οὐ γὰρ τοιούτων εἶνεκ' ὄστραχ' εὐρέθη. »

Περὶ μὲν οὖν τούτων ἐν ἑτέροις μᾶλλον εἴρηται τὰ ἱστορούμενα.

Chapitre 14 : Sparte et Athènes : double jeu d'Alcibiade ; désarroi de Nicias

1 Τὸν δ' Ἀλκιβιάδην ὁ Νικίας οὐχ ἤττον ἠνία θαυμαζόμενος ὑπὸ τῶν πολεμίων ἢ τιμώμενος ὑπὸ τῶν πολιτῶν. Πρόξενος μὲν γὰρ ἦν ὁ Ἀλκιβιάδης τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ τοὺς ἀλόντας αὐτῶν περὶ Πύλον ἄνδρας ἐθεράπευσεν· 2 ἐπεὶ δ' ἐκεῖνοί τε διὰ Νικίου μάλιστα τῆς εἰρήνης τυχόντες καὶ τοὺς ἄνδρας ἀπολαβόντες ὑπερηγάπων αὐτόν, ἔν τε τοῖς Ἑλλήσι λόγος ἦν, ὡς Περικλέους μὲν συνάψαντος αὐτοῖς, Νικίου δὲ λύσαντος τὸν πόλεμον, οἱ τε πλεῖστοι τὴν εἰρήνην Νικίειον ὠνόμαζον, οὐ μετρίως ἀνιόμενος ὁ Ἀλκιβιάδης καὶ φθονῶν ἐβούλευε σύγχυσιν ὀρκίων. 3 Καὶ πρῶτον μὲν Ἀργεῖους αἰσθανόμενος μίσει καὶ φόβῳ τῶν Σπαρτιατῶν ζητοῦντας ἀποστροφήν, ἐλπίδας αὐτοῖς ἐνεδίδου κρύφα τῆς Ἀθηναίων συμμαχίας, καὶ παρεθάρρυνε πέμπων καὶ διαλεγόμενος τοῖς προεστῶσι τοῦ δήμου μὴ δεδιέναι μηδ' ὑπέικειν Λακεδαιμονίους, ἀλλὰ πρὸς Ἀθηναίους τρέπεσθαι καὶ περιμένειν, ὅσον οὐδέπω μεταμελομένους καὶ τὴν εἰρήνην ἀφιέντας.

4 Ἐπεὶ δὲ Λακεδαιμόνιοι πρὸς τε τοὺς Βοιωτοὺς ἐποιήσαντο συμμαχίαν, καὶ Πάνακτον οὐχ ἐστῶς ὥσπερ ἔδει τοῖς Ἀθηναίοις παρέδωκαν, ἀλλὰ καταλύσαντες, ὀργιζομένους λαβὼν τοὺς Ἀθηναίους ἔτι μᾶλλον ἐξετράχυνε, καὶ τὸν Νικίαν ἐθορύβει καὶ διέβαλλεν εἰκότα κατηγορῶν, ὅτι τοὺς ἐν Σφακτηρίᾳ τῶν πολεμίων ἀποληφθέντας αὐτὸς μὲν ἐξελεῖν οὐκ ἠθέλησε στρατηγῶν, ἐτέρων δ' ἐξελόντων ἀφήκε καὶ ἀπέδωκε χαριζόμενος Λακεδαιμονίους· 5 εἴτ' ἐκείνους μὲν οὐκ ἔπεισε φίλος ὢν Βοιωτοῖς μὴ συνόμνυσθαι μηδὲ Κορινθίοις, Ἀθηναίοις δὲ κωλύει καὶ τὸν βουλόμενον τῶν Ἑλλήνων φίλον εἶναι καὶ σύμμαχον, εἰ μὴ δόξειε Λακεδαιμονίους.

6 Ἐκ δὲ τούτου κακῶς φερομένῳ τῷ Νικίᾳ παρήσαν ὥσπερ κατὰ τύχην πρέσβεις ἀπὸ τῆς Λακεδαιμόνος, αὐτόθεν τε λόγους ἐπεικεῖς ἔχοντες καὶ πρὸς πᾶν τὸ συμβαστικὸν καὶ δίκαιον αὐτοκράτορες ἦκειν φάσκοντες. 7 Αποδεξαμένης δὲ τῆς βουλῆς, τοῦ δὲ δήμου τῇ ὑστεραίᾳ μέλλοντος ἐκκλησιάζειν, δεῖσας ὁ Ἀλκιβιάδης διεπράξατο τοὺς πρέσβεις ἐν λόγοις γενέσθαι πρὸς αὐτόν. 8 Ὡς δὲ συνῆλθον, ἔλεγε· « Τί πεπόνθατε, ἄνδρες Σπαρτιᾶται ; πῶς ἔλαθεν ὑμᾶς, ὅτι τὰ τῆς βουλῆς ἀεὶ μέτρια καὶ φιλόανθρωπα πρὸς τοὺς ἐντυγχάνοντάς ἐστιν, ὁ δὲ δῆμος μέγα φρονεῖ καὶ μεγάλων ὀρέγεται ; κἂν φάσκητε κύριοι πάντων ἀφίχθαι, προστάτων καὶ βιαζόμενος ἀγνωμονήσει. 9 Φέρε δὴ τὴν εὐήθειαν ταύτην ἀφέντες, εἰ βούλεσθε χρήσασθαι μετρίοις <τοῖς> Ἀθηναίοις καὶ μηδὲν ἐκβιασθῆναι παρὰ γνώμην, οὕτω διαλέγεσθε περὶ τῶν δικαίων ὡς οὐκ ὄντες αὐτοκράτορες. Συμπράξομεν δ' ἡμεῖς Λακεδαιμονίους χαριζόμενοι. » 10 Ταῦτα δ' εἰπὼν ὄρκους ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ μετέστησεν ἀπὸ τοῦ Νικίου, παντάπασι

πιστεύοντας αὐτῷ καὶ θαυμάζοντας ἅμα τὴν δεινότητα καὶ τὴν σύνεσιν, ὡς οὐ τοῦ τυχόντος ἀνδρὸς οὕσαν.

11 Τῇ δ' ὑστεραία συνήχθη μὲν ὁ δῆμος, εἰσῆλθον δ' οἱ πρέσβεις. Ἐρωτώμενοι δ' ὑπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου πάνυ φιλανθρώπως, ἐφ' οἷς ἀφιγμένοι τυγχάνουσιν, οὐκ ἔφασαν ἦκειν αὐτοκράτορες. **12** Εὐθύς οὖν ὁ Ἀλκιβιάδης ἐνέκειτο μετὰ κραυγῆς καὶ ὀργῆς, ὥσπερ οὐκ ἀδικῶν, ἀλλ' ἀδικούμενος, ἀπίστους καὶ παλιμβόλους ἀποκαλῶν καὶ μηδὲν ὑγιᾶς μήτε πρᾶξαι μήτ' εἰπεῖν ἤκοντας, ἐπηγανάκει δ' ἡ βουλή καὶ ὁ δῆμος ἐχάλεπαινε, τὸν δὲ Νικίαν ἔκκληξις εἶχε καὶ κατήφεια τῶν ἀνδρῶν τῆς μεταβολῆς, ἀγνοοῦντα τὴν ἀπάτην καὶ τὸν δόλον.

Chapitre 15 : Alcibiade stratège : défaite de Mantinée, mais coalition anti-spartiate

1 Οὕτω δὲ τῶν Λακεδαιμονίων ἐκπεσόντων, στρατηγὸς ἀποδειχθεὶς ὁ Ἀλκιβιάδης εὐθὺς Ἀργείους καὶ Μαντινεῖς καὶ Ἡλείους συμμάχους ἐποίησε τοῖς Ἀθηναίοις. 2 Καὶ τὸν μὲν τρόπον οὐδεὶς τῆς πράξεως ἐπῆνει, μέγα δ' ἦν τὸ πεπραγμένον ὑπ' αὐτοῦ, διαστῆσαι καὶ κραδᾶναι Πελοπόννησον ὀλίγου δεῖν ἅπασαν, καὶ τοσαύτας ἀσπίδας ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ περὶ Μαντίνειαν ἀντιτάξαι Λακεδαιμονίοις, καὶ πορρωτάτω τῶν Ἀθηνῶν ἀγῶνα κατασκευάσαι καὶ κίνδυνον αὐτοῖς, ἐν ᾧ μέγα μὲν οὐδὲν ἢ νίκη προσέθηκε κρατήσασιν, εἰ δ' ἐσφάλησαν, ἔργον ἦν τὴν Λακεδαίμονα περιγενέσθαι.

3 Μετὰ δὲ τὴν μάχην εὐθὺς ἐπέθεντο καταλύειν ἐν Ἄργει τὸν δῆμον οἱ χίλιοι καὶ τὴν πόλιν ὑπήκουον ποιεῖν Λακεδαιμονίοις· οἱ δὲ παραγενόμενοι κατέλυσαν τὴν δημοκρατίαν. 4 Αὐθις δὲ τῶν πολλῶν ἐξενεγκαμένων τὰ ὄπλα καὶ κρατησάντων, ἐπελθὼν ὁ Ἀλκιβιάδης τὴν τε νίκην ἐβεβαίωσε τῷ δήμῳ, καὶ τὰ μακρὰ τεῖχη συνέπεισε καθεῖναι καὶ προσμείξαντας τῇ θαλάσῃ τὴν πόλιν ἐξάψαι παντάπασι τῆς Ἀθηναίων δυνάμεως, 5 καὶ τέκτονας καὶ λιθουργοὺς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἐκόμισε καὶ πᾶσαν ἐνεδείκνυτο προθυμίαν, οὐχ ἥττον ἑαυτῷ κτώμενος ἢ τῇ πόλει χάριν καὶ ἰσχύν. 6 Ἔπεισε δὲ καὶ Πατρεῖς ὁμοίως τείχεσι μακροῖς συνάψαι τῇ θαλάσῃ τὴν πόλιν. Εἰπόντος δὲ τινος τοῖς Πατρεῦσιν ὅτι « Καταπιοῦνται ὑμᾶς Ἀθηναῖοι » « ἴσως » εἶπεν ὁ Ἀλκιβιάδης « κατὰ μικρὸν καὶ κατὰ τοὺς πόδας, Λακεδαιμόνιοι δὲ κατὰ τὴν κεφαλὴν καὶ ἀθρόως. » 7 Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς γῆς συνεβούλευεν ἀντέχεσθαι τοῖς Ἀθηναίοις καὶ τὸν ἐν Ἀγραύλου προβαλλόμενον ἀεὶ τοῖς ἐφήβοις ὄρκον ἔργῳ βεβαιοῦν. 8 Ὅμνίουσι γὰρ ὄροις χρήσεσθαι τῆς Ἀττικῆς πυροῖς, κριθαῖς, ἀμπέλαις, σύκαις, ἐλαίαις, οἰκείαν ποιεῖσθαι διδασκόμενοι τὴν ἡμέρον καὶ καρποφόρον.

Chapitre 16 : Alcibiade bi-face : jouisseur débauché et idole du peuple

1 Ἐν δὲ τοῖς τοιούτοις πολιτεύμασι καὶ λόγοις καὶ φρονήματι καὶ δεινότητι πολλὴν αὖ πάλιν τὴν τρυφήν τῆς διαίτης καὶ περὶ πότους καὶ ἔρωτας ὑβρίσματα, καὶ θηλότητας ἐσθίων ἄλουργῶν ἐλκομένων δι' ἀγορᾶς, καὶ πολυτέλειαν ὑπερήφανον, ἐκτομὰς τε καταστροφμάτων ἐν ταῖς τριήρεσιν, ὅπως μαλακώτερον ἐγκαθεύδοι, κειρίαις, ἀλλὰ μὴ σανίσι, τῶν στρωμάτων ἐπιβαλλομένων, ἀσπίδος τε διαχρύσου ποιήσιν οὐδὲν ἐπίσημον τῶν πατρίων ἔχουσαν, ἀλλ' Ἐρωτα κεραυνοφόρον ὀρῶντες, 2 οἱ μὲν ἔνδοξοι μετὰ τοῦ βδελύττεσθαι καὶ δυσχεραίνειν ἐφοβοῦντο τὴν ὀλιγωρίαν αὐτοῦ καὶ παρανομίαν ὡς τυραννικὰ καὶ ἀλλόκοτα, τοῦ δὲ δήμου τὸ πάθος τὸ πρὸς αὐτὸν οὐ κακῶς ἐξηγούμενος ὁ Ἀριστοφάνης ταῦτ' εἶρηκε· 3

« ποθεῖ μὲν, ἐχθαίρει δέ, βούλεται δ' ἔχειν »,

ἔτι δὲ μᾶλλον τῇ ὑπονοίᾳ πιέζων·

« Μάλιστα μὲν λέοντα μὴ 'ν πόλει τρέφειν·

ἦν δ' ἐκτρέφῃ τις, τοῖς τρόποις ὑπηρετεῖν. »

4 Ἐπιδόσεις γὰρ καὶ χορηγίαι καὶ φιλοτιμήματα πρὸς τὴν πόλιν ὑπερβολὴν μὴ ἀπολείποντα καὶ δόξα προγόνων καὶ λόγου δύναμις καὶ σώματος εὐπρέπεια καὶ ῥώμη μετ' ἐμπειρίας τῶν πολεμικῶν καὶ ἀλκῆς πάντα τᾶλλα συγχωρεῖν ἐποίει καὶ φέρειν μετρίως τοὺς Ἀθηναίους, αἰεὶ τὰ πραότατα τῶν ὀνομάτων τοῖς ἀμαρτήμασι τιθεμένους, παιδιὰς καὶ φιλοτιμίας. 5 Οἷον ἦν καὶ τὸ Ἀγάθαρχον εἶρξαι τὸν ζωγράφον, εἶτα γράψαντα τὴν οἰκίαν ἀφεῖναι δωρησάμενον· καὶ Ταυρέαν ἀντιχορηγοῦντα ῥαπίσαι, φιλοτιμούμενον ὑπὲρ τῆς νίκης· καὶ τὸ Μηλίαν γυναῖκα ἐκ τῶν αἰχμαλώτων ἐξελόμενον καὶ συνόντα θρέψαι παιδάριον ἐξ αὐτῆς. 6 Καὶ γὰρ τοῦτο φιλάνθρωπον φιλανθρωπίαν ἐκάλουν, πλὴν ὅτι τοῦ τοὺς Μηλίους ἠβηδὸν ἀποσφαγῆναι τὴν πλείστην αἰτίαν ἔσχε, τῷ ψηφίσματι συνειπών. 7 Ἀριστοφῶντος δὲ Νεμέαν γράψαντος ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτῆς καθήμενον Ἀλκιβιάδην ἔχουσαν, ἐθεῶντο καὶ συνέτρεχον χαίροντες· οἱ δὲ πρεσβύτεροι καὶ τούτοις ἐδυσχέραινον ὡς τυραννικοῖς καὶ παρανόμοις. 8 Ἐδόκει δὲ καὶ Ἀρχέστρατος οὐκ ἀπὸ τρόπου λέγειν, ὡς ἡ Ἑλλὰς οὐκ ἂν ἦνεγκε δύο Ἀλκιβιάδας.

9 Ἐπεὶ δὲ Τίμων ὁ μισάνθρωπος εὐημερήσαντα τὸν Ἀλκιβιάδην καὶ προπεμπόμενον ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐπιφανῶς οὐ παρήλθεν οὐδ' ἐξέκλινεν, ὥσπερ εἰώθει τοὺς ἄλλους, ἀλλ' ἀπαντήσας καὶ δεξιωσάμενος « εὖ γε » ἔφη « ποιεῖς αὐξόμενος, ὦ παῖ· μέγα γὰρ αὖξει κακὸν ἅπασιν τούτοις, » οἱ μὲν ἐγέλων, οἱ δ' ἐβλάσφημον, ἐνίους δὲ καὶ πάνυ τὸ λεχθὲν ἐπέστρεφεν. Οὕτως ἄκριτος ἦν ἡ δόξα περὶ αὐτοῦ διὰ τὴν τῆς φύσεως ἀνωμαλίαν.

Chapitres 17 à 22 : l'expédition de Sicile**Chapitre 17 : grandioses projets d'Alcibiade, soutenu par la jeunesse**

1 Σικελίας δὲ καὶ Περικλέους ἔτι ζῶντος ἐπεθύμουν Ἀθηναῖοι, καὶ τελευτήσαντος ἤπτοντο, καὶ τὰς λεγομένας βοηθείας καὶ συμμαχίας ἔπεμπον ἐκάστοτε τοῖς ἀδικουμένοις ὑπὸ Συρακουσίων, ἐπιβάθρας τῆς μείζονος στρατείας τιθέντες. 2 Ὁ δὲ παντάπασι τὸν ἔρωτα τοῦτον ἀναφλέξας αὐτῶν καὶ πείσας μὴ κατὰ μέρος μηδὲ κατὰ μικρὸν, ἀλλὰ μεγάλῳ στόλῳ πλεύσαντας ἐπιχειρεῖν καὶ καταστρέφεσθαι τὴν νῆσον Ἀλκιβιάδης ἦν, τὸν τε δῆμον ἐλπίζειν μεγάλα πείσας, αὐτὸς τε μειζόνων ὀρεγόμενος. Ἀρχὴν γὰρ εἶναι πρὸς ἧ ἡλίκει διενοεῖτο τῆς στρατείας, οὐ τέλος ὥσπερ οἱ λοιποὶ, Σικελίαν. 3 Καὶ Νικίας μὲν ὡς χαλεπὸν ἔργον ὄν τὰς Συρακούσας ἐλεῖν ἀπέτρεπε τὸν δῆμον, Ἀλκιβιάδης δὲ καὶ Καρχηδόνα καὶ Λιβύην ὄνειροπολῶν, ἐκ δὲ τούτων προσγενομένων Ἰταλίαν καὶ Πελοπόννησον ἤδη περιβαλλόμενος, ὀλίγου δεῖν ἐφόδιον τοῦ πολέμου Σικελίαν ἐποιεῖτο. 4 Καὶ τοὺς μὲν νέους αὐτόθεν εἶχεν ἤδη ταῖς ἐλπίσιν ἐπηρμένους, τῶν δὲ πρεσβυτέρων ἠκροῶντο πολλὰ θαυμάσια περὶ τῆς στρατείας περαινόντων, ὥστε πολλοὺς ἐν ταῖς παλαίστραις καὶ τοῖς ἡμικυκλίοις καθέζεσθαι τῆς τε νήσου τὸ σχῆμα καὶ θέσιν Λιβύης καὶ Καρχηδόνας ὑπογράφοντας.

5 Σωκράτην μὲντοι τὸν φιλόσοφον καὶ Μέτωνα τὸν ἀστρολόγον οὐδὲν ἐλπίσαι τῇ πόλει χρηστὸν ἀπὸ τῆς στρατείας ἐκείνης λέγουσιν, τὸν μὲν ὡς ἔοικε τοῦ συνήθους δαιμονίου γενομένου καὶ προσημαίνοντος, ὁ δὲ Μέτων εἴτε δείσας ἐκ λογισμοῦ τὸ μέλλον, εἴτε μαντικῆς τιτι τρόπῳ χρησάμενος, ἐσκήψατο μεμνημένα, καὶ λαβὼν δᾶδα καιομένην οἶος ἦν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ὑφάπτειν. 6 Ἐνιοὶ δὲ φασὶ προσποίημα μὲν μανίας μηδὲν ἐσκευάσθαι τὸν Μέτωνα, καταπρῆσαι δὲ τὴν οἰκίαν νύκτωρ, εἴθ' ἔωθεν προελθόντα δεῖσθαι καὶ ἀντιβολεῖν ἐπὶ συμφορᾷ τηλικαύτῃ τὸν υἱὸν αὐτῷ παρεθῆναι τῆς στρατείας. Ἐκεῖνος μὲν οὖν ἔτυχεν ὦν ἠξίου, παρακρουσάμενος τοὺς πολίτας.

Chapitre 18 : Nicias stratège avec Alcibiade ; l'affaire des Hermès

1 Ὁ δὲ Νικίας ἄκων μὲν ἠρέθη στρατηγός, οὐχ ἥκιστα τὴν ἀρχὴν καὶ διὰ τὸν συνάροντα φεύγων· ἐφαίνετο γὰρ τοῖς Ἀθηναίοις τὰ τοῦ πολέμου βέλτιον ἕξειν μὴ προιεμένοις τὸν Ἀλκιβιάδην ἄκρατον, ἀλλὰ μειχθείσης πρὸς τὴν τόλμαν αὐτοῦ τῆς Νικίου προνοίας· 2 καὶ γὰρ ὁ τρίτος στρατηγός ὁ Λάμαχος ἡλικία προήκων ὅμως ἐδόκει μηδὲν ἥττον εἶναι τοῦ Ἀλκιβιάδου διάπυρος καὶ φιλοκίνδυνος ἐν τοῖς ἀγῶσι. Βουλευομένων δὲ περὶ πλήθους καὶ τρόπου παρασκευῆς, ἐπεχείρησεν αὐθις ὁ Νικίας ἐνίστασθαι καὶ καταπαύειν τὸν πόλεμον. 3 Ἀντειπόντος δὲ τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ κρατήσαντος, ἔγραψε τῶν ῥητόρων Δημόστρατος καὶ εἶπεν ὡς χρὴ τοὺς στρατηγοὺς αὐτοκράτορας εἶναι καὶ τῆς παρασκευῆς καὶ τοῦ πολέμου παντός.

4 Ἐπιψηφισαμένου δὲ τοῦ δήμου καὶ γενομένων ἐτοίμων πάντων πρὸς τὸν ἔκπλον, οὐ χρηστὰ παρῆν οὐδὲ τὰ τῆς ἐορτῆς. 5 Ἀδωνίων γὰρ εἰς τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας καθηκόντων, εἶδωλά τε πολλαχοῦ νεκροῖς ἐκκομιζομένοις ὅμοια προὔκειντο ταῖς γυναιξί, καὶ ταφὰς ἐμιμοῦντο κοπτόμεναι καὶ θρήνους ἤδον. 6 Ἡ μέντοι τῶν Ἑρμῶν περικοπή, μᾶ νυκτὶ τῶν πλείστων ἀκρωτηριασθέντων τὰ πρόσωπα, πολλοὺς καὶ τῶν περιφρονούντων τὰ τοιαῦτα διετάραξεν. 7 Ἐλέχθη μὲν οὖν, ὅτι Κορίνθιοι διὰ τοὺς Συρακουσίους ἀποίκους ὄντας, ὡς ἐπισχέσεως ἐσομένης πρὸς τὸν οἰωνὸν ἢ μεταγνώσεως τοῦ πολέμου, ταῦτα δρᾶσειαν. 8 Οὐ μὴν ἥπτετό γε τῶν πολλῶν οὐθ' οὗτος ὁ λόγος οὐθ' ὁ τῶν σημείων δεινὸν εἶναι μηδὲν οἰομένων, ἀλλ' οἷα φιλεῖ φέρειν ἄκρατος ἀκολάστων νέων εἰς ὕβριν ἐκ παιδιᾶς ὑποφερομένων· ὀργῇ δ' ἅμα καὶ φόβῳ τὸ γεγονός λαμβάνοντες ὡς ἀπὸ συνωμοσίας ἐπὶ πράγμασι μεγάλοις τετολμημένον, ἅπασαν ἐξήταζον ὑπόνοιαν πικρῶς ἢ τε βουλή συνιοῦσα περὶ τούτων καὶ ὁ δῆμος ἐν ὀλίγαις ἡμέραις πολλάκις.

Chapitre 19 : L'affaire des Mystères : Alcibiade accusé ; le procès reporté.

1 Ἐν δὲ τούτῳ δούλους τινὰς καὶ μετοίκους προήγαγεν Ἀνδροκλῆς ὁ δημαγωγός, ἄλλων τ' ἀγαλμάτων περικοπὰς καὶ μυστηρίων παρ' οἷνον ἀπομιμήσεις τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ τῶν φίλων κατηγοροῦντας. 2 Ἔλεγον δὲ Θεόδωρον μὲν τινα δρᾶν τὰ τοῦ κήρυκος, Πουλυτίωνα δὲ τὰ τοῦ δαδούχου, τὰ δὲ τοῦ ἱεροφάντου, τὸν Ἀλκιβιάδην, τοὺς δ' ἄλλους ἐταίρους παρεῖναι καὶ θεᾶσθαι, μύστας προσαγορευομένους. 3 Ταῦτα γὰρ ἐν τῇ εἰσαγγελίᾳ γέγραπται Θεσσαλοῦ τοῦ Κίμωνος, εἰσαγγείλαντος Ἀλκιβιάδην ἀσεβεῖν περὶ τὸ θεῶ. Τραχυνομένου δὲ τοῦ δήμου καὶ πικρῶς πρὸς τὸν Ἀλκιβιάδην ἔχοντος, καὶ τοῦ Ἀνδροκλέους (ἦν γὰρ ἐχθρὸς οὗτος ἐν τοῖς μάλιστα τοῦ Ἀλκιβιάδου) παροξύνοντος, ἐν ἀρχῇ μὲν ἐταράχθησαν οἱ περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην· 4 αἰσθόμενοι δὲ τοὺς τε ναύτας ὅσοι πλεῖν ἔμελλον εἰς Σικελίαν εὖνους ὄντας αὐτοῖς καὶ τὸ στρατιωτικόν, Ἀργείων δὲ καὶ Μαντινέων χιλίων ὄντων ὀπλιτῶν ἀκούοντες ἀναφανδὸν λεγόντων, ὡς δι' Ἀλκιβιάδην στρατεύοιντο διαπόντιον καὶ μακρὰν στρατείαν, ἂν δέ τις ἀγνωμονῆ περὶ τοῦτον, εὐθύς ἀποστήσεται, ἀνεθάρρουν καὶ παρίσταντο τῷ καιρῷ πρὸς τὴν ἀπολογίαν, ὥστε τοὺς ἐχθροὺς πάλιν ἀθυμεῖν καὶ φοβεῖσθαι, μὴ περὶ τὴν κρίσιν ὁ δῆμος ἀμβλύτερος αὐτῷ γένηται διὰ τὴν χρείαν.

5 Πρὸς ταῦτ' οὖν τεχνάζουσι τῶν ρητόρων τοὺς οὐ δοκοῦντας ἐχθροὺς τοῦ Ἀλκιβιάδου, μισοῦντας δ' αὐτὸν οὐχ ἦττον τῶν ὁμολογούντων, ἀνισταμένους ἐν τῷ δήμῳ λέγειν, ὡς ἄτοπὸν ἐστὶν αὐτοκράτορι στρατηγῷ τηλικαύτης ἀποδεδειγμένῳ δυνάμεως, ἠθροισμένης τῆς στρατιᾶς καὶ τῶν συμμάχων, μεταξὺ κληροῦντας δικαστήριον καὶ ὕδωρ διαμετροῦντας ἀπολλύναι τὸν καιρόν· 6 « Ἄλλὰ νῦν μὲν ἀγαθῆ τύχῃ πλεέτω, τοῦ δὲ πολέμου διαπραχθέντος ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς νόμοις ἀπολογείσθω παρών. » 7 Οὐκ ἐλάνθανε μὲν οὖν ἡ κακοθήθεια τῆς ἀναβολῆς τὸν Ἀλκιβιάδην, ἀλλ' ἔλεγε παριῶν ὡς δεινὸν ἐστὶν αἰτίας ἀπολιπόντα καθ' ἑαυτοῦ καὶ διαβολὰς ἐκπέμπεσθαι μετέωρον ἐπὶ τῷ τῆς δυνάμεως· ἀποθανεῖν γὰρ αὐτῷ προσήκειν μὴ λύσαντι τὰς κατηγορίας, λύσαντι δὲ καὶ φανέντι καθαρῷ τρέπεσθαι πρὸς τοὺς πολεμίους μὴ δεδοικότες τοὺς συκοφάντας.

Chapitre 20 : Débarquement en Sicile ; Alcibiade accusé à Athènes.

1 Ἐπεὶ δ' οὐκ ἔπειθεν, ἀλλὰ πλεῖν ἐκέλευον αὐτόν, ἀνήχθη μετὰ τῶν συστρατήγων, ἔχων τριήρεις μὲν οὐ πολλῶ τῶν τεσσαράκοντα καὶ ἑκατὸν ἀποδεούσας, ὀπλίτας δὲ πεντακισχιλίους καὶ ἑκατόν, τοξότας δὲ καὶ σφενδονήτας καὶ ψιλοὺς περὶ τριακοσίους καὶ χιλίους καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν ἀξιόλογον. *2* Προσβαλὼν δ' Ἰταλία καὶ Ῥήγιον ἐλών, εἰσηγήσατο γνώμην ὅτῳ τρόπῳ πολεμητέον ἐστί· *3* καὶ Νικίου μὲν ἀντιλέγοντος, Λαμάχου δὲ προσθεμένου, πλεύσας εἰς Σικελίαν προσηγάγετο Κατάνην, ἄλλο δ' οὐδὲν ἔπραξε, μετὰπεμπτος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τὴν κρίσιν εὐθὺς γενόμενος.

4 Πρῶτον μὲν γὰρ ὥσπερ εἴρηται τυφλαὶ τινες ὑποψαῖα καὶ διαβολαὶ κατὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου προσέπιπτον ἀπὸ δούλων καὶ μετοίκων· *5* ἔπειτα τῶν ἐχθρῶν ἀπόντος αὐτοῦ καθαπτομένων σφοδρότερον, καὶ τοῖς περὶ τοὺς Ἑρμᾶς ὑβρίσμασι καὶ τὰ μυστικὰ συμπλεκόντων, ὡς ἀπὸ μιᾶς ἐπὶ νεωτερισμῷ συνωμοσίας πεπραγμένα, τοὺς μὲν ὅπως οὖν ἐπαιτιαθέντας ἐνέβαλον ἀκρίτους εἰς τὸ δεσμοτήριον, ἤχθοντο δὲ τὸν Ἀλκιβιάδην μὴ λαβόντες ὑπὸ τὰς ψήφους τότε μηδὲ κρίναντες ἐπ' αἰτίαις τηλικαύταις. *6* Ὁ δὲ τῇ πρὸς ἐκεῖνον ὀργῇ περιπεσὼν οἰκεῖος ἢ φίλος ἢ συνήθης χαλεπωτέροις αὐτοῖς ἐχρήσατο. Τοὺς δὲ μηνύσαντας ὁ μὲν Θουκυδίδης ὀνομάσαι παρήκεν, ἄλλοι δ' ὀνομάζουσι Διοκλείδαν καὶ Τεῦκρον, ὧν καὶ Φρόνιχός ἐστιν ὁ κωμικὸς ταυτὶ πεποικῶς· *7*

« ὦ φίλταθ' Ἑρμῆ, καὶ φυλάσσου μὴ πεσῶν
σαυτὸν παρακρούση καὶ παράσχης διαβολὴν
ἐτέρῳ Διοκλείδα βουλομένῳ κακόν τι δρᾶν·
- Φυλάξομαι· Τεύκρῳ γὰρ οὐχὶ βούλομαι
μῆνυτρα δοῦναι τῷ παλαμναίῳ ξένῳ. »

8 Καίτοι βέβαιον οὐδὲν οὐδ' ἰσχυρὸν οἱ μηνύοντες ἐδείκνυσαν. Εἷς δ' αὐτῶν ἐρωτώμενος, ὅπως τὰ πρόσωπα τῶν Ἑρμοκοπιδῶν γνωρίσειε, καὶ ἀποκρινόμενος ὅτι πρὸς τὴν σελήνην, ἐσφάλη τοῦ παντός, ἔνης καὶ νέας οὔσης ὅτε ταῦτ' ἐδρᾶτο, καὶ θόρυβον μὲν παρέσχε τοῖς νοῦν ἔχουσι, τὸν δῆμον δ' οὐδὲ τοῦτο μαλακώτερον ἐποίησε πρὸς τὰς διαβολάς, ἀλλ' ὥσπερ ὄρμησεν ἐξ ἀρχῆς, οὐκ ἐπαύσατο φέρων καὶ καταβάλλων εἰς τὸ δεσμοτήριον, οὗ τις κατεῖποι.

Chapitre 21 : Andodice s'accuse à propos des Hermès ; Alcibiade convoqué à Athènes ; désarroi de l'armée.

1 Τῶν οὖν δεθέντων καὶ φυλαττομένων ἐπὶ κρίσει τότε καὶ Ἀνδοκίδης ἦν ὁ ῥήτωρ, ὃν Ἑλλάνικος ὁ συγγραφεὺς εἰς τοὺς Ὀδυσσεύς ἀπογόνους ἀνήγαγεν. 2 Ἐδόκει δὲ μισόδημος εἶναι καὶ ὀλιγαρχικὸς ὁ Ἀνδοκίδης, ὕποπτον δ' οὐχ ἥκιστα τῆς τῶν Ἑρμῶν περικοπῆς ἐποίησεν ὁ μέγας Ἑρμῆς ὁ πλησίον αὐτοῦ τῆς οἰκίας ἀνάθημα τῆς Αἰγιίδος φυλῆς ἰδρυμένος· 3 ἐν γὰρ ὀλίγοις πάνυ τῶν ἐπιφανῶν μόνος σχεδὸν ἀκέραιος ἔμεινε· διὸ καὶ νῦν Ἀνδοκίδου καλεῖται, καὶ πάντες οὕτως ὀνομάζουσι, τῆς ἐπιγραφῆς ἀντιμαρτυρούσης.

4 Συνέβη δὲ τῷ Ἀνδοκίδῃ μάλιστα τῶν τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἐχόντων ἐν τῷ δεσποτηρίῳ γενέσθαι συνήθη καὶ φίλον, ἔνδοξον μὲν οὐχ ὁμοίως ἐκείνῳ, συνέσει δὲ καὶ τόλμῃ περιττόν, ὄνομα Τίμαιον. 5 Οὗτος ἀναπειθεὶ τὸν Ἀνδοκίδην ἑαυτοῦ τε κατηγοροῦν καὶ τινῶν ἄλλων γενέσθαι μὴ πολλῶν· ὁμολογήσαντι γὰρ ἄδειαν εἶναι κατὰ ψήφισμα τοῦ δήμου, τὰ δὲ τῆς κρίσεως ἄδηλα πᾶσι, τοῖς δὲ δυνατοῖς φοβερῶτατα· βέλτιον δὲ σωθῆναι ψευδόμενον ἢ μετὰ τῆς αὐτῆς αἰτίας ἀποθανεῖν ἀδόξως, καὶ τὸ κοινῇ σκοποῦντι συμφέρον ὑπάρχειν, ὀλίγους καὶ ἀμφιβόλους προέμενον, πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἐξελέσθαι τῆς ὀργῆς. 6 Ταῦτα τοῦ Τιμαίου λέγοντος καὶ διδάσκοντος, ὁ Ἀνδοκίδης ἐπέισθη, καὶ γενόμενος μηνυτὴς καθ' αὐτοῦ καὶ καθ' ἐτέρων, ἔσχε τὴν ἀπὸ τοῦ ψηφίσματος ἄδειαν αὐτός, οὗς δ' ὠνόμασε πάντες πλὴν τῶν φυγόντων ἀπώλοντο. Καὶ πίστεως ἕνεκα προσέθηκεν αὐτοῖς οἰκέτας ἰδίους ὁ Ἀνδοκίδης.

7 Οὐ μὴν ὅ γε δῆμος ἐνταῦθα τὴν ὀργὴν ἅπασαν ἀφῆκεν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπαλλαγεῖς τῶν Ἑρμοκοπιδῶν, ὥσπερ σχολάζοντι τῷ θυμῷ πρὸς τὸν Ἀλκιβιάδην ὅλος ἐρρῦη, καὶ τέλος ἀπέστειλε τὴν Σαλαμινίαν ἐπ' αὐτόν, οὐ φαύλως αὐτό γε τοῦτο προστάξας, μὴ βιάζεσθαι μηδ' ἄπτεσθαι τοῦ σώματος, ἀλλὰ τῷ μετριωτάτῳ λόγῳ χρῆσθαι, κελεύοντας ἀκολουθεῖν ἐπὶ κρίσιν καὶ πείθειν τὸν δῆμον. 8 Ἐφοβοῦντο γὰρ ταραχὰς τοῦ στρατεύματος ἐν πολεμίᾳ γῆ καὶ στάσιν, ἣν ῥαδίως ἂν ἐξεργάσατο βουλευθεὶς ὁ Ἀλκιβιάδης. Καὶ γὰρ ἠθύμουν ἀπιόντος αὐτοῦ, καὶ πολλὴν τριβὴν προσεδόκων καὶ μῆκος ἀργὸν ἐν τῷ Νικίᾳ τὸν πόλεμον ἔξειν, καθάπερ μύωπος ἀφηρημένου τῶν πράξεων. 9 Ὁ γὰρ Λάμαχος ἦν μὲν πολεμικὸς καὶ ἀνδρώδης, ἀξίωμα δ' οὐ προσῆν οὐδ' ὄγκος αὐτῷ διὰ πενίαν.

Chapitre 22 : Alcibiade fugitif, et condamné par contumace

1 Εὐθύς μὲν οὖν ἀποπλέων ὁ Ἀλκιβιάδης ἀφείλετο Μεσσήνην Ἀθηναίους. Ἦσαν γὰρ οἱ μέλλοντες ἐνδιδόναι τὴν πόλιν, οὓς ἐκεῖνος εἰδὼς σαφέστατα τοῖς τῶν Συρακουσίων φίλοις ἐμήνυσε, καὶ διέφθειρε τὴν πρᾶξιν. Ἐν δὲ Θουρίοις γενόμενος καὶ ἀποβὰς τῆς τριήρους, ἔκρυπεν ἑαυτὸν καὶ διέφυγε τοὺς ζητοῦντας. *2* Ἐπιγνόντος δὲ τινος καὶ εἰπόντος· « Οὐ πιστεύεις, ὦ Ἀλκιβιάδη, τῇ πατρίδι; » « τὰ μὲν ἄλλ' » ἔφη « πάντα [« πάντα» ἔφη « ἄλλα]· περὶ δὲ τῆς ἐμῆς ψυχῆς οὐδὲ τῇ μητρὶ, μήπως ἀγνοήσασα τὴν μέλαιναν ἀντὶ τῆς λευκῆς ἐπενέγκῃ ψῆφον. » *3* Ὑστερον δ' ἀκούσας ὅτι θάνατον αὐτοῦ κατέγνωκεν ἡ πόλις· « ἄλλ' ἐγὼ » εἶπε « δεῖξω αὐτοῖς ὅτι ζῶ. »

4 Τὴν μὲν οὖν εἰσαγγελίαν οὕτως ἔχουσιν ἀναγράφουσι· « Θεσσαλὸς Κίμωνος Λακιάδης Ἀλκιβιάδην Κλεινίου Σκαμβονίδην εἰσήγγειλεν ἀδικεῖν περὶ τὸ θεῶ, τὴν Δήμητραν καὶ τὴν Κόρην, ἀπομιμούμενον τὰ μυστήρια καὶ δεικνύοντα τοῖς αὐτοῦ ἐταίροις ἐν τῇ οἰκίᾳ τῇ ἑαυτοῦ, ἔχοντα στολὴν οἴανπερ ὁ ἱεροφάντης ἔχων δεικνύει τὰ ἱερά, καὶ ὀνομάζοντα αὐτὸν μὲν ἱεροφάντην, Πουλυτίωνα δὲ δαδοῦχον, κήρυκα δὲ Θεόδωρον Φηγαῖα, τοὺς δ' ἄλλους ἐταίρους μύστας προσαγορεύοντα καὶ ἐπόπτας παρὰ τὰ νόμιμα καὶ τὰ καθεστηκότα ὑπὸ τ' Εὐμολπιδῶν καὶ Κηρύκων καὶ τῶν ἱερέων τῶν ἐξ Ἐλευσίνος. » *5* Ἐρήμην δ' αὐτοῦ καταγνόντες καὶ τὰ χρήματα δημεύσαντες, ἔτι καὶ καταρᾶσθαι προσεψηφίσαντο πάντας ἱερεῖς καὶ ἱερείας, ὧν μόνην φασὶ Θεανῶ τὴν Μένωνος Ἀγρυλῆθεν ἀντειπεῖν πρὸς τὸ ψήφισμα, φάσκουσιν εὐχῶν, οὐ καταρῶν ἱερείαν γεγονέναι.

Chapitre 23 : Alcibiade, traître, à Sparte ; ses talents de caméléon ... et de séducteur !

1 Τοσοῦτων δὲ κατεψηφισμένων Ἀλκιβιάδου καὶ κατεγνωσμένων, ἐτύγχανε μὲν ἐν Ἄργει διατρίβων, ὡς τὸ πρῶτον ἐκ Θουρίων ἀποδράς εἰς Πελοπόννησον διεκομίσθη, φοβούμενος δὲ τοὺς ἐχθροὺς καὶ παντάπασι τῆς πατρίδος ἀπεγνωκῶς, ἔπεμψεν εἰς Σπάρτην, ἄδειαν ἀξιῶν αὐτῷ γενέσθαι καὶ πίστιν ἐπὶ μείζοσι χρείαις καὶ ὠφελείαις ὧν πρότερον αὐτοὺς ἀμυνόμενος ἔβλαψε. *2* Δόντων δὲ τῶν Σπαρτιατῶν καὶ δεξαμένων προθύμως, παραγενόμενος ἐν μὲν εὐθὺς ἐξειργάσατο, μέλλοντας καὶ ἀναβαλλομένους βοηθεῖν Συρακουσίους ἐγείρας, καὶ παροξύνας πέμψαι Γύλιππον ἄρχοντα, καὶ θραῦσαι τὴν ἐκεῖ τῶν Ἀθηναίων δύναμιν· ἕτερον δέ, κινεῖν τὸν αὐτόθεν πόλεμον ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους· τὸ δὲ τρίτον καὶ μέγιστον, ἐπιτειχίσαι Δεκέλειαν, οὗ μᾶλλον οὐδὲν διειργάσατο καὶ κατοικοφθόρησε τὴν πόλιν.

3 Εὐδοκιμῶν δὲ δημοσίᾳ καὶ θαυμαζόμενος, οὐχ ἤττον ἰδίᾳ τοὺς πολλοὺς τότε ἔδημαγῶγει καὶ κατεγοήτευε τῇ διαίτῃ λακωνίζων, ὥσθ' ὀρῶντας ἐν χρῶ κουριῶντα καὶ ψυχρολουτοῦντα καὶ μάξῃ συνόντα καὶ ζωμῶ μέλανι χρώμενον, ἀπιστεῖν καὶ διαπορεῖν, εἴ ποτε μάγειρον ἐπὶ τῆς οἰκίας οὗτος ὁ ἀνὴρ ἔσχεν ἢ προσέβλεψε μυρεψὸν ἢ Μιλησίας ἠνέσχετο θιγεῖν χλανίδος. *4* Ἦν γὰρ ὡς φασὶ μία δεινότης αὕτη τῶν πολλῶν ἐν αὐτῷ καὶ μηχανὴ θήρας ἀνθρώπων, συνεξομοιοῦσθαι καὶ συνομοπαθεῖν τοῖς ἐπιτηδεύμασι καὶ ταῖς διαίταις, ὀξυτέρας τρεπομένῳ τροπᾷ τοῦ χαμαιλέοντος. *5* Πλὴν ἐκεῖνος μὲν ὡς λέγεται πρὸς ἓν ἐξαδυνατεῖ χρῶμα τὸ λευκὸν ἀφομοιοῦν ἑαυτόν· Ἀλκιβιάδῃ δὲ διὰ χρηστῶν ἰόντι καὶ πονηρῶν ὁμοίως οὐδὲν ἦν ἀμίμητον οὐδ' ἀνεπιτήδευτον, ἀλλ' ἐν Σπάρτῃ γυμναστικός, εὐτελής, σκυθρωπός, ἐν Ἰωνίᾳ χλιδανός, ἐπιτερπής, ῥάθυμος, ἐν Θράκῃ μεθυστικός, ἰππαστικός, Τισσαφέρνῃ δὲ τῷ σατράπῃ συνὼν ὑπερέβαλλεν ὄγκῳ καὶ πολυτελείᾳ τὴν Περσικὴν μεγαλοπρέπειαν, οὐχ αὐτὸν ἐξιστὰς οὕτω ῥαδίως εἰς ἕτερον ἐξ ἑτέρου τρόπον, οὐδὲ πᾶσαν δεχόμενος τῷ ἤθει μεταβολὴν, ἀλλ' ὅτι τῇ φύσει χρώμενος ἔμελλε λυπεῖν τοὺς ἐντυγχάνοντας, εἰς πᾶν ἀεὶ τὸ πρόσφορον ἐκείνοις σχῆμα καὶ πλάσμα κατεδύετο καὶ κατέφευγεν.

6 Ἐν γοῦν τῇ Λακεδαίμονι πρὸς τὰ ἔξωθεν ἦν εἰπεῖν·

« Οὐ παῖς Ἀχιλλέως, ἀλλ' ἐκεῖνος αὐτὸς εἶ »,

οἷον ὁ Λυκοῦργος ἐπαίδευσε· τοῖς δ' ἀληθινοῖς ἂν τις ἐπεφώνησεν αὐτοῦ πάθεσι καὶ πράγμασιν·

« ἔστιν ἡ πάλαι γυνή ».

7 Τιμαίαν γὰρ τὴν Ἄγιδος γυναῖκα τοῦ βασιλέως στρατευομένου καὶ ἀποδημοῦντος οὕτω διέφθειρεν, ὥστε καὶ κύειν ἐξ Ἀλκιβιάδου καὶ μὴ ἀρνεῖσθαι, καὶ τεκούσης παιδίον ἄρρεν ἕξω μὲν Λεωτυχίδην καλεῖσθαι, τὸ δ' ἐντὸς αὐτοῦ ψιθυριζόμενον ὄνομα πρὸς τὰς φίλας καὶ τὰς ὀπαδοὺς ὑπὸ τῆς μητρὸς Ἀλκιβιάδην εἶναι· τοσοῦτος ἔρωσ κατεῖχε τὴν ἄνθρωπον. 8 Ὁ δ' ἐντροφῶν ἔλεγεν οὐχ ὕβρει τοῦτο πράσσειν οὐδὲ κρατούμενος ὑφ' ἡδονῆς, ἀλλ' ὅπως Λακεδαιμονίων βασιλεύσωσιν οἱ ἐξ αὐτοῦ γεγονότες. Οὕτω δὲ πραττόμενα ταῦτα πολλοὶ κατηγοροῦν πρὸς τὸν Ἄγιν. 9 Ἐπίστευσε δὲ τῷ χρόνῳ μάλιστα, ὅτι σεισμοῦ γενομένου φοβηθεὶς ἐξέδραμε τοῦ θαλάμου παρὰ τῆς γυναικός, εἴτα δέκα μηνῶν οὐκέτι συνῆλθεν αὐτῇ, μεθ' οὗς γενόμενον τὸν Λεωτυχίδην ἀπέφησεν ἐξ αὐτοῦ μὴ γεγονέναι. Καὶ διὰ τοῦτο τῆς βασιλείας ἐξέπεσεν ὕστερον ὁ Λεωτυχίδης.

Chapitre 24 : Alcibiade et Tissapherne ; les Spartiates contre Alcibiade

1 Μετὰ δὲ τὴν ἐν Σικελίᾳ τῶν Ἀθηναίων δυστυχίαν ἐπρέσβευσαν εἰς Σπάρτην ἅμα Χίοι καὶ Λέσβιοι καὶ Κυζικηνοὶ περὶ ἀποστάσεως, συμπραττόντων Βοιωτῶν μὲν Λεσβίοις, Φαρναβάζου δὲ Κυζικηνοῖς. Ἀλκιβιάδῃ δὲ πεισθέντες εἶλοντο Χίοις πρὸ πάντων βοηθεῖν. *2* Ἐκπλεύσας δὲ καὶ αὐτὸς ἀπέστησεν ὀλίγου δεῖν ἅπασαν Ἰωνίαν, καὶ πολλὰ συνῶν τοῖς τῶν Λακεδαιμονίων στρατηγοῖς, ἔβλαπτε τοὺς Ἀθηναίους. *3* Ὁ δ' Ἄγρις ἐχθρὸς μὲν ὑπῆρχεν αὐτῷ διὰ τὴν γυναῖκα κακῶς πεπονθῶς, ἤχθετο δὲ καὶ τῇ δόξῃ· τὰ γὰρ πλεῖστα γίνεσθαι καὶ προχωρεῖν δι' Ἀλκιβιάδην λόγος εἶχε· τῶν δ' ἄλλων Σπαρτιατῶν οἱ δυνατώτατοι καὶ φιλοτιμώτατοι τὸν Ἀλκιβιάδην ἤδη ἐβαρύνοντο διὰ φθόνον. *4* Ἴσχυσαν οὖν καὶ διεπράξαντο τοὺς οἰκοθεν ἄρχοντας ἐπιστεῖλαι τοῖς κατ' Ἰωνίαν, ὅπως ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

Ὁ δ' ἠσυχῆ προγνοὺς καὶ φοβηθεὶς, τῶν μὲν πράξεων πασῶν ἐκοινῶνει τοῖς Λακεδαιμονίοις, τὸ δ' εἰς χεῖρας ἰέναι παντάπασιν ἔφευγε· Τισσαφέρνῃ δὲ τῷ βασιλέως σατράπῃ δούς ἑαυτὸν ὑπὲρ ἀσφαλείας, εὐθὺς ἦν παρ' αὐτῷ πρῶτος καὶ μέγιστος. *5* Τὸ μὲν γὰρ πολύτροπον καὶ περιττὸν αὐτοῦ τῆς δεινότητος, οὐκ ὦν ἀπλοῦς, ἀλλὰ κακοήθης καὶ φιλοπόνηρος, ἐθαύμαζεν ὁ βάρβαρος· ταῖς δὲ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ συσχολάζειν καὶ συνδιαιτᾶσθαι χάρισιν οὐδὲν ἦν ἄτεγκτον ἦθος οὐδὲ φύσις ἀνάλωτος, ἀλλὰ καὶ τοῖς δεδιόσι καὶ φθονοῦσιν ὅμως τὸ συγγενέσθαι καὶ προσιδεῖν ἐκεῖνον ἠδονὴν τινα καὶ φιλοφροσύνην παρεῖχε. *6* Τᾶλλα γοῦν ὠμὸς ὢν καὶ μισέλλην ἐν τοῖς μάλιστα Περσῶν ὁ Τισσαφέρνης οὕτως ἐνεδίδου τῷ Ἀλκιβιάδῃ κολακευόμενος, ὥσθ' ὑπερβάλλειν αὐτὸς ἀντικολακεύων ἐκεῖνον. *7* Ὡν γὰρ ἐκέκτητο παραδείσων τὸν κάλλιστον λειμώνων καὶ ὑδάτων ὑγιεινῶν ἕνεκα, διατριβὰς ἔχοντα καὶ καταφυγὰς ἡσκημένας βασιλικῶς καὶ περιττῶς, Ἀλκιβιάδην καλεῖν ἔθετο· καὶ πάντες οὕτω καλοῦντες καὶ προσαγορεύοντες διετέλουν.

Chapitre 25 : les jeux de dupes : Alcibiade, Astyochos, Phrynichos, et les gens de Samos

1 Απογνούς οὖν ὁ Ἀλκιβιάδης τὰ τῶν Σπαρτιατῶν ὡς ἄπιστα, καὶ φοβούμενος τὸν Ἄγιν, ἐκάκου καὶ διέβαλλε πρὸς τὸν Τισσαφέρην, οὐκ ἔων βοηθεῖν αὐτοῖς προθύμως οὐδὲ καταλύειν τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλὰ γλίσχρως χορηγοῦντα θλίβειν καὶ ἀποκναίειν ἀτρέμα, καὶ ποιεῖν ἀμφοτέρους βασιλεῖ χειροήθεις καὶ καταπόνους ὑπ' ἀλλήλων. **2** Ὁ δ' ἐπέιθετο ῥαδίως καὶ δῆλος ἦν ἀγαπῶν καὶ θαυμάζων, ὥστ' ἀποβλέπεσθαι τὸν Ἀλκιβιάδην ἐκατέρωθεν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, τοὺς δ' Ἀθηναίους μεταμέλεσθαι τοῖς γνωσθεῖσι περὶ αὐτοῦ κακῶς πάσχοντας, ἄχθεσθαι δὲ κάκεινον ἤδη καὶ φοβεῖσθαι, μὴ παντάπασι τῆς πόλεως ἀναιρεθείσης ὑπὸ Λακεδαιμονίοις γένηται μισούμενος.

3 Ἐν δὲ τῇ Σάμῳ τότε πάντα τὰ πράγματα τοῖς Ἀθηναίοις σχεδὸν ὑπῆρχε · κάκειθεν ὀρμώμενοι τῇ ναυτικῇ δυνάμει τὰ μὲν ἀνεκτῶντο τῶν ἀφεστῶτων, τὰ δ' ἐφύλαττον, ἀμῶς γέ πως ἔτι τοῖς πολεμίοις κατὰ θάλατταν ὄντες ἀξιόμαχοι, **4** Τισσαφέρην δὲ φοβούμενοι καὶ τὰς λεγομένας ὅσον οὐπω παρεῖναι Φοινίσσας τριήρεις, πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν οὔσας, ὧν ἀφικομένων οὐδεμία σωτηρίας ἐλπίς ὑπελείπετο τῇ πόλει. **5** Ταῦτα δ' εἰδὼς ὁ Ἀλκιβιάδης ἔπεμπε κρύφα πρὸς τοὺς ἐν Σάμῳ δυνατοὺς τῶν Ἀθηναίων, ἐλπίδας ἐνδιδοὺς παρέξειν τὸν Τισσαφέρην φίλον, οὐ τοῖς πολλοῖς χαριζόμενος οὐδὲ πιστεύων ἐκείνοις, ἀλλὰ τοῖς ἀρίστοις, εἰ τολμήσειαν ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι καὶ παύσαντες ὑβρίζοντα τὸν δῆμον αὐτοὶ δι' αὐτῶν σῶζειν τὰ πράγματα καὶ τὴν πόλιν.

6 Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι σφόδρα προσεῖχον τῷ Ἀλκιβιάδῃ· τῶν δὲ στρατηγῶν εἷς, Φρύνιχος ὁ Δειραδιώτης, ὑποπτέυσας (ὅπερ ἦν) τὸν Ἀλκιβιάδην οὐθέν τι μᾶλλον ὀλιγαρχίας ἢ δημοκρατίας δεόμενον, ζητοῦντα δὲ πάντως κατελθεῖν, ἐκ διαβολῆς τοῦ δήμου προθεραπεύειν καὶ ὑποδύεσθαι τοὺς δυνατοὺς, ἀνθίστατο. **7** Κρατούμενος δὲ τῇ γνώμῃ καὶ φανερῶς ἤδη τοῦ Ἀλκιβιάδου γεγονῶς ἐχθρός, ἐξήγγειλε κρύφα πρὸς Ἀστύοχον τὸν τῶν πολεμίων ναύαρχον, ἐγκελευόμενος φυλάττεσθαι καὶ συλλαμβάνειν ὡς ἐπαμφοτερίζοντα τὸν Ἀλκιβιάδην. Ἐλελήθει δ' ἄρα προδότης προδότῃ διαλεγόμενος. **8** Τὸν γὰρ Τισσαφέρην ἐκπεπληγμένος ὁ Ἀστύοχος, καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην ὀρῶν παρ' αὐτῷ μέγαν ὄντα, κατεμήνυσε τὰ τοῦ Φρυνίχου πρὸς αὐτούς. **9** Ὁ δ' Ἀλκιβιάδης εὐθὺς εἰς Σάμον ἔπεμπε τοὺς τοῦ Φρυνίχου κατηγορήσοντας. Ἀγανακτούντων δὲ πάντων καὶ συνισταμένων ἐπὶ τὸν Φρύνιχον, οὐχ ὀρῶν ἐτέραν διαφυγὴν ἐκ τῶν παρόντων, ἐπεχείρησεν ἰάσασθαι μείζονι κακῷ τὸ κακόν. **10** Αὐθις γὰρ ἔπεμπε πρὸς τὸν Ἀστύοχον, ἐγκαλῶν μὲν ὑπὲρ τῆς μηνύσεως, ἐπαγγελλόμενος δὲ τὰς ναῦς καὶ τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀθηναίων ὑποχείριον αὐτῷ παρέξειν.

11 Οὐ μὴν ἔβλαψέ γε τοὺς Ἀθηναίους ἢ τοῦ Φρυνίχου προδοσία διὰ τὴν Ἀστυόχου παλιμπροδοσίαν· καὶ γὰρ ταῦτα κατεῖπε τοῦ Φρυνίχου πρὸς τοὺς περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην. **12** Ὁ δὲ Φρύνιχος προαισθόμενος καὶ προσδεχόμενος δευτέραν κατηγορίαν παρὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου, φθάσας αὐτὸς προεῖπε τοῖς Ἀθηναίοις, ὅτι μέλλουσιν ἐπιπλεῖν οἱ πολέμιοι, καὶ παρήνεσε πρὸς ταῖς ναυσὶν εἶναι καὶ περιτειχίσαι τὸ στρατόπεδον. **13** Ἐπεὶ δὲ πραττόντων ταῦτα τῶν Ἀθηναίων ἤκε γράμματα πάλιν παρὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου, φυλάττεσθαι κελεύοντος τὸν Φρύνιχον ὡς προδιδόντα τοῖς πολεμίοις τὸν ναύσταθμον, ἠπίστησαν, οἰόμενοι τὸν Ἀλκιβιάδην, εἰδότα σαφῶς τὴν τῶν πολεμίων παρασκευὴν καὶ διάνοιαν, ἀποχρῆσθαι πρὸς τὴν τοῦ Φρυνίχου διαβολὴν οὐκ ἀληθῶς. **14** Ὑστερον μέντοι τὸν Φρύνιχον ἑνὸς τῶν περιπόλων Ἑρμωνος ἐν ἀγορᾷ πατάξαντος ἐγχειρίδιω καὶ διαφθείραντος, οἱ Ἀθηναῖοι δίκης γενομένης τοῦ μὲν Φρυνίχου προδοσίαν κατεψηφίσαντο τεθνηκότος, τὸν δ' Ἑρμωνα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ συστάντας ἐστεφάνωσαν.

Chapitre 26 : Alcibiade élu stratège à Samos ; premiers succès

1 Ἐν δὲ τῇ Σάμῳ τότε κρατήσαντες οἱ Ἀλκιβιάδου φίλοι πέμπουσι Πείσανδρον εἰς ἄστυ, κινήσοντα τὴν πολιτείαν καὶ παραθαρρυνούντα τοὺς δυνατοὺς τῶν πραγμάτων ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ καταλύειν τὸν δῆμον, ὡς ἐπὶ τούτοις τοῦ Ἀλκιβιάδου Τισσαφέρην αὐτοῖς φίλον καὶ σύμμαχον παρέξοντος. Αὕτη γὰρ ἦν πρόφασις καὶ τοῦτο πρόσχημα τοῖς καθιστάσι τὴν ὀλιγαρχίαν. 2 Ἐπεὶ δ' ἴσχυσαν καὶ παρέλαβον τὰ πράγματα, πεντακισχίλιοι λεγόμενοι, τετρακόσιοι δ' ὄντες, ἐλάχιστα τῷ Ἀλκιβιάδῃ προσεῖχον ἤδη καὶ μαλακώτερον ἦπτοντο τοῦ πολέμου, τὰ μὲν ἀπιστοῦντες ἔτι πρὸς τὴν μεταβολὴν ξενοπαθοῦσι τοῖς πολίταις, τὰ δ' οἰόμενοι μᾶλλον ἐνδώσειν αὐτοῖς Λακεδαιμονίους, ἀεὶ πρὸς ὀλιγαρχίαν ἐπιτηδείως ἔχοντας. Ὁ μὲν οὖν κατὰ πόλιν δῆμος ἄκων ὑπὸ δέους ἡσυχίαν ἤγε· καὶ γὰρ ἀπεσφάγησαν οὐκ ὀλίγοι τῶν ἐναντιουμένων φανερώς τοῖς τετρακοσίοις. 3 οἱ δ' ἐν Σάμῳ ταῦτα πυνθανόμενοι καὶ ἀγανακτοῦντες, ὄρμητο πλεῖν εὐθὺς ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ, καὶ μεταπεμψάμενοι τὸν Ἀλκιβιάδην καὶ στρατηγὸν ἀποδείξαντες ἐκέλευον ἡγεῖσθαι καὶ καταλύειν τοὺς τυράννους.

4 Ὁ δ' οὐχ οἷον ἂν τις ἄλλος ἐξαίφνης χάριτι τῶν πολλῶν μέγας γεγονὼς ἔπαθε καὶ ἠγάπησε, πάντα δεῖν εὐθὺς οἰόμενος χαρίζεσθαι καὶ μηδὲν ἀντιλέγειν τοῖς ἐκ πλάνητος καὶ φυγάδος αὐτὸν ἄρτι νεῶν τοσούτων καὶ στρατοπέδου καὶ δυνάμεως τηλικαύτης ἀποδείξασιν ἠγεμόνα καὶ στρατηγόν, ἀλλ' ὅπερ ἦν ἄρχοντι μεγάλῳ προσῆκον, ἀνθίστασθαι φερομένοις ὑπ' ὀργῆς, κωλύσας ἐξαμαρτεῖν, τότε γοῦν τῇ πόλει τὰ πράγματα περιφανῶς ἔσωσεν. 5 Εἰ γὰρ ἄραντες ἀπέπλευσαν οἴκαδε, τοῖς μὲν πολεμίοις εὐθὺς ἔχειν ὑπῆρξεν Ἰωνίαν ἅπασαν καὶ Ἑλλήσποντον ἀμαχεὶ καὶ τὰς νήσους, Ἀθηναίοις δὲ πρὸς Ἀθηναίους μάχεσθαι, τὸν πόλεμον εἰς τὴν πόλιν ἐμβalόντας· ὁ μόνος <ἦ> μάλιστα μὴ γενέσθαι διεκώλυσεν ὁ Ἀλκιβιάδης, οὐ μόνον πείθων καὶ διδάσκων τὸ πλῆθος, ἀλλὰ καὶ καθ' ἓνα τοὺς μὲν ἀντιβολῶν, τῶν δ' ἐπιλαμβανόμενος. 6 Συνέπραττε δ' αὐτῷ καὶ Θρασύβουλος ὁ Στειριεύς, ἅμα παρὼν καὶ κεκραγῶς· ἦν γὰρ ὡς λέγεται μεγαλοφρονότατος Ἀθηναίων.

7 Ἐκεῖνο δ' ἦν καλὸν ἔργον τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ δεύτερον, ὅτι ὑποσχόμενος τὰς Φοινίσσας ναῦς, ἃς προσεδέχοντο Λακεδαιμόνιοι βασιλέως πέμψαντος, ἢ μεταστήσειν πρὸς αὐτούς, ἢ διαπράξεσθαι μηδὲ πρὸς ἐκείνους κομισθῆναι, διὰ ταχέων ἐξέπλευσε. 8 Καὶ τὰς μὲν ναῦς ἐκφανείσας περὶ Ἄσπενδον οὐκ ἠγάγεν ὁ Τισσαφέρνης, ἀλλ' ἐψεύσατο τοὺς Λακεδαιμονίους, τὴν δ' αἰτίαν τοῦ ἀποστρέψαι παρ' ἀμφοτέροις ὁ Ἀλκιβιάδης εἶχε, καὶ μᾶλλον ἔτι παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις, ὡς διδάσκων τὸν βάρβαρον αὐτούς ὑφ' ἑαυτῶν περιορᾶν ἀπολλυμένους τοὺς

Ἕλληνας. 9 Οὐ γὰρ ἦν ἄδηλον, ὅτι τοῖς ἐτέροις δύναμις τοσαύτη προσγενομένη τοὺς ἐτέρους ἀφηρεῖτο κομιδῇ τὸ κράτος τῆς θαλάττης.

Chapitre 27 : rappelé à Athènes ; victorieux devant Abydos ; puis jeté en prison par Tissapherne

1 Ἐκ τούτου κατελύθησαν μὲν οἱ τετρακόσιοι, τῶν τοῦ Ἀλκιβιάδου φίλων προθύμως συλλαμβανομένων τοῖς τὰ τοῦ δήμου φρονούσι· βουλομένων δὲ τῶν ἐν ἄστει καὶ κελευόντων κατιέναι τὸν Ἀλκιβιάδην, αὐτὸς ὤετο δεῖν μὴ κεναῖς χερσὶ μηδ' ἄπρακτος οἴκτω καὶ χάριτι τῶν πολλῶν, ἀλλ' ἐνδόξως κατελθεῖν. 2 Διὸ πρῶτον μὲν ὀλίγαις ναυσὶν ἐκ Σάμου περιέπλει τὴν ἐπὶ Κνίδου καὶ Κῶ θάλασσαν· ἐκεῖ δ' ἀκούσας Μίνδαρον τὸν Σπαρτιάτην εἰς Ἑλλήσποντον ἀναπλεῖν τῷ στόλῳ παντὶ καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἐπακολουθεῖν, ἠπείγετο βοηθῆσαι τοῖς στρατηγοῖς· 3 καὶ κατὰ τύχην εἰς τοῦτο καιροῦ συνήνυσε πλέων ὀκτωκαίδεκα τριήρεσιν, ἐν ᾗ πάσαις ὁμοῦ ταῖς ναυσὶ συμπεσόντες εἰς ταῦτό καὶ διαναυμαχοῦντες περὶ Ἄβυδον ἀμφοτέροι, τοῖς μὲν ἠττώμενοι μέρεσι, τοῖς δὲ νικῶντες, ἄχρι δειλῆς ἀγῶνι μεγάλῳ συνείχοντο· 4 καὶ παρέσχε μὲν ἐναντίαν δόξαν ἀμφοτέροις ἐπιφανεῖς, ὥστε θαρρεῖν μὲν τοὺς πολεμίους, θορυβεῖσθαι δὲ τοὺς Ἀθηναίους. Ταχὺ δὲ σημείον ἄρας ἀπὸ τῆς ναυαρχίδος φίλιον, ὥρμησεν εὐθὺς ἐπὶ τοὺς κρατοῦντας καὶ διώκοντας τῶν Πελοποννησίων. 5 Τρεψάμενος δ' αὐτοὺς ἐξέωσεν εἰς τὴν γῆν, καὶ προσκείμενος ἔκοπτε τὰς ναῦς καὶ συνετίτρωσκε, τῶν ἀνδρῶν ἐκνεόντων καὶ Φαρναβάζου πεζῇ προσβοηθούντος αὐτοῖς καὶ μαχομένου παρὰ τὴν θάλατταν ὑπὲρ τῶν νεῶν. 6 Τέλος δὲ τῶν μὲν πολεμίων τριάκοντα λαβόντες, ἀνασώσαντες δὲ τὰς αὐτῶν, τρόπαιον ἔστησαν.

Οὕτω δὲ λαμπρᾷ χρησάμενος εὐτυχία, καὶ φιλοτιμούμενος εὐθὺς ἐγκαλλωπίσασθαι τῷ Τισσαφέρνῃ, ξένια καὶ δῶρα παρασκευασάμενος καὶ θεραπείαν ἔχων ἡγεμονικὴν ἐπορεύετο πρὸς αὐτόν. 7 Οὐ μὴν ἔτυχεν ὧν προσεδόκησεν, ἀλλὰ πάλοι κακῶς ἀκούων ὁ Τισσαφέρνης ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ φοβούμενος αἰτίαν λαβεῖν ἐκ βασιλέως, ἔδοξεν ἐν καιρῷ τὸν Ἀλκιβιάδην ἀφίχθαι, καὶ συλλαβὼν αὐτὸν εἴρξεν ἐν Σάρδεσιν, ὡς λύσιν ἐκείνης τῆς διαβολῆς τὴν ἀδικίαν ταύτην ἐσομένην.

Chapitre 28 : Alcibiade vainqueur pour la deuxième fois des Spartiates et de Pharnabaze à Abydos

1 Τριάκοντα δ' ἡμερῶν διαγενομένων ὁ Ἀλκιβιάδης ἵππου ποθὲν εὐπορήσας καὶ ἀποδράς τοὺς φύλακας, εἰς Κλαζομενάς διέφυγε, *2* καὶ τὸν μὲν Τισσαφέρην προσδιέβαλλεν ὡς ὑπ' ἐκείνου μεθιμένος, αὐτὸς δὲ πλεύσας εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀθηναίων, καὶ πυθόμενος Μίνδαρον ὁμοῦ καὶ Φαρνάβαζον ἐν Κυζίκῳ γεγονέναι, τοὺς μὲν στρατιώτας παρώρμησεν, ὡς ἀνάγκη οὖσαν αὐτοῖς καὶ ναυμαχεῖν καὶ πεζομαχεῖν καὶ νῆ Δία τειχομαχεῖν πρὸς τοὺς πολεμίους· χρήματα γὰρ οὐκ εἶναι μὴ πάντη κρατοῦσι· *3* πληρώσας δὲ τὰς ναῦς καὶ κατάρας εἰς Προικόννησον, ἐκέλευσεν ἐντὸς περιβάλλειν τὰ λεπτὰ πλοῖα καὶ παραφυλάσσειν, ὅπως μηδεμία τοῖς πολεμίους ἐπιπλέοντος αὐτοῦ γένοιτο μηδαμόθεν προαίσθησις. *4* Ἔτυχε δὲ καὶ πολὺν ὄμβρον ἐξαίφνης ἐπιπεσόντα καὶ βροντὰς καὶ ζόφον συνεργῆσαι καὶ συνεπικρύψαι τὴν παρασκευὴν. Οὐ γὰρ μόνον τοὺς πολεμίους ἔλαθεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἀπεγνωκότας ἤδη ἐμβῆναι κελεύσας ἀνήχθη. *5* Καὶ μετὰ μικρὸν ὃ τε ζόφος διελύθη, καὶ κατώφθησαν αἱ τῶν Πελοποννησίων νῆες αἰωρούμεναι πρὸ τοῦ λιμένος τῶν Κυζικηνῶν. *6* Δείσας οὖν ὁ Ἀλκιβιάδης, μὴ διὰ τὸ πλῆθος αὐτῶν προῖδόντες εἰς τὴν γῆν καταφύγωσι, τοὺς μὲν στρατηγούς ἐκέλευσεν ἡσυχῇ πλεῖν ὑπολιπομένους, αὐτὸς δὲ τετταράκοντα ναῦς ἔχων ἐφαίνετο καὶ προῦκαλεῖτο τοὺς πολεμίους. *7* Ἐπεὶ δ' ἐξηπάτηντο καὶ καταφρονήσαντες ὡς ἐπὶ τοσαύτας ἀντεξήλασαν, αὐτοὶ μὲν εὐθὺς ἐξήπτοντο καὶ συνεπλέκοντο, τῶν δ' ἄλλων ἤδη μαχομένοις ἐπιφερομένων, ἐκπλαγέντες ἔφευγον.

8 Ὁ δ' Ἀλκιβιάδης εἴκοσι ταῖς ἀρίσταις διεκπλεύσας καὶ προσβαλὼν τῇ γῆ καὶ ἀποβάς, ἐνέκειτο τοῖς φεύγουσιν ἐκ τῶν νεῶν καὶ πολλοὺς ἔφθειρε· Μινδάρου δὲ καὶ Φαρναβάζου προσβοηθούτων κρατήσας, τὸν μὲν Μίνδαρον ἀνεῖλεν ἐρρωμένως ἀγωνιζόμενον, ὁ δὲ Φαρνάβαζος ἔφυγε. *9* Πολλῶν δὲ καὶ νεκρῶν καὶ ὄπλων κρατήσαντες, τὰς τε ναῦς ἀπάσας λαβόντες, χειρωσάμενοι δὲ καὶ Κύζικον, ἐκλιπόντος τοῦ Φαρναβάζου καὶ τῶν Πελοποννησίων διαφθαρέντων, οὐ μόνον τὸν Ἑλλήσποντον εἶχον βεβαίως, ἀλλὰ καὶ τῆς ἄλλης θαλάττης ἐξήλασαν κατὰ κράτος τοὺς Λακεδαιμονίους. *10* Ἐάλω δὲ καὶ γράμματα Λακωνικὰ φράζοντα τοῖς ἐφόροις τὴν γεγενημένην ἀτυχίαν· « Ἔρρει τὰ κᾶλα· Μίνδαρος ἀπεσσοῦα· πεινῶντι τῶνδρες· ἀπορίομες τί χρῆ δρᾶν.»

Chapitre 29 : Alcibiade fédère les troupes athéniennes ; victoires en Chalcédoine

1 Οὕτω δ' ἐπήρθησαν οἱ μετὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου στρατευσάμενοι καὶ τοσοῦτον ἐφρόνησαν, ὥστ' ἀπαξιοῦν ἔτι τοῖς ἄλλοις καταμειγνύναι στρατιώταις ἑαυτούς, πολλάκις ἠττημένοις ἀητήτους ὄντας. 2 Καὶ γὰρ οὐ πολλῶ πρότερον συνεβεβήκει πταίσαντος περὶ Ἔφεσον τοῦ Θρασύλλου τὸ χαλκοῦν ἀνεστάναι τρόπαιον ὑπὸ τῶν Ἐφεσίων ἐπ' αἰσχύνῃ τῶν Ἀθηναίων. 3 Ταῦτ' οὖν ὠνείδιζον οἱ μετὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου τοῖς μετὰ τοῦ Θρασύλλου, μεγαλύνοντες αὐτούς καὶ τὸν στρατηγόν, ἐκείνοις δὲ μήτε γυμνασίων μήτε χώρας ἐν στρατοπέδῳ κοινωνεῖν ἐθέλοντες. 4 Ἐπεὶ δὲ Φαρνάβαζος ἰπέας τε πολλοὺς ἔχων καὶ πεζοὺς ἐπῆλθεν αὐτοῖς ἐμβεβληκόσιν εἰς τὴν Ἀβυδηῶν, ὃ δ' Ἀλκιβιάδης ἐκβοηθήσας ἐπ' αὐτὸν ἐτρέψατο καὶ κατεδίωξεν ἄχρι σκότους μετὰ τοῦ Θρασύλλου, καὶ ἀνεμίγνυντο καὶ κοινῇ φιλοφρονούμενοι καὶ χαίροντες ἐπανήεσαν εἰς τὸ στρατόπεδον. 5 Τῇ δ' ὑστεραίᾳ στήσας τρόπαιον ἐληλάτει τὴν Φαρναβάζου χώραν οὐδενὸς ἀμύνεσθαι τολμῶντος. Ἱερεῖς μέντοι καὶ ἱερείας οὖς ἔλαβεν ἀφῆκεν ἀνευ λύτρων.

6 Χαλκηδονίοις δ' ἀφεστῶσι καὶ δεδεγμένοις φρουρὰν καὶ ἀρμοστὴν Λακεδαιμονίων ὠρμημένος πολεμεῖν, ἀκούσας δ' ὅτι τὴν λείαν ἅπασαν ἐκ τῆς χώρας συναγαγόντες εἰς Βιθυνοὺς ὑπεκτίθενται φίλους ὄντας, ἤκεν ἐπὶ τοὺς ὄρους ἄγων τὸ στράτευμα, καὶ κήρυκα προπέμψας ἐνεκάλει τοῖς Βιθυνοῖς. Οἱ δὲ δείσαντες τὴν τε λείαν ἀπέδοσαν αὐτῷ καὶ φιλίαν ὠμολόγησαν.

Chapitre 30 : Prise de Selymbria

1 Αποτειχιζομένης δὲ τῆς Χαλκηδόνος ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν, ὁ Φαρνάβαζος ἤκεν ὡς λύσων τὴν πολιορκίαν, καὶ Ἴπποκράτης ὁ ἀρμοστής ἐκ τῆς πόλεως προαγαγὼν τὴν σὺν αὐτῷ δύναμιν, ἐπεχείρει τοῖς πολεμίοις. *2* Ὁ δ' Ἀλκιβιάδης ἅμα πρὸς ἀμφοτέρους ἀντιτάξας τὸ στράτευμα, τὸν μὲν Φαρνάβαζον φυγεῖν αἰσχυρῶς ἠνάγκαζε, τὸν δ' Ἴπποκράτην διέφθειρε καὶ συχνοὺς τῶν περὶ αὐτὸν ἠττηθέντας.

3 Εἴτ' αὐτὸς μὲν ἐκπλεύσας εἰς τὸν Ἑλλήσποντον ἠργυρολόγει καὶ Σηλυβρίαν εἶλεν, ἀφειδήσας ἑαυτοῦ παρὰ τὸν καιρὸν. *4* Οἱ γὰρ ἐνδιδόντες τὴν πόλιν συνέθεντο μὲν ἀνασχῆσιν πυρσὸν αὐτῷ μεσοῦσης νυκτός, ἠναγκάσθησαν δὲ τοῦτο ποιῆσαι πρὸ τοῦ καιροῦ, τῶν συνωμοτῶν τινα φοβηθέντες ἐξαίφνης μεταβαλόμενον. *5* Ἀρθέντος οὖν τοῦ πυρσοῦ μηδέπω τῆς στρατιᾶς οὔσης ἐτοιμῆς, ἀναλαβὼν ὅσον τριάκοντα <τῶν> περὶ αὐτὸν ἠπειγέτο δρόμῳ πρὸς τὰ τεῖχη, τοὺς ἄλλους ἔπεσθαι κατὰ τάχος κελεύσας. *6* Ἀνοιχθείσης δὲ τῆς πύλης αὐτῷ καὶ προσγενομένων τοῖς τριάκοντα πελταστῶν εἴκοσι, παρειαπεσῶν εὐθὺς ἦσθετο τοὺς Σηλυβριανοὺς ἐξ ἐναντίας μετὰ τῶν ὄπλων ἐπιφερομένους. *7* Ἐπεὶ δ' ὑποστάντι μὲν οὐκ ἐφαίνετο σωτηρία, πρὸς δὲ τὸ φυγεῖν ἀήττητος ἄχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐν ταῖς στρατηγίαις γεγωνὸς φιλονικότερον εἶχε, τῇ σάλπιγγι σημήνας σιωπὴν, ἐκέλευσεν ἓνα τῶν παρόντων ἀνειπεῖν Σηλυβριανοῖς Ἀθηναίους ἐναντία τὰ ὄπλα μὴ τίθεσθαι. *8* Τοῦτο τὸ κήρυγμα τοὺς μὲν ἀμβλυτέρους ἐποίησε πρὸς τὴν μάχην, ὡς τῶν πολεμίων ἔνδον ὄντων ἀπάντων, οἱ δὲ ταῖς ἐλπίσιν ἠδίους ἐγένοντο πρὸς τὰς διαλύσεις. *9* Ἐν ᾧ δὲ συστάντες ἀλλήλοις μετεδίδοσαν λόγων, ἐπῆλθεν ἡ στρατιὰ τῷ Ἀλκιβιάδῃ, καὶ τεκμαιρόμενος, ὅπερ ἦν, εἰρηνικὰ φρονεῖν τοὺς Σηλυβριανοὺς, ἔδεισε μὴ τὴν πόλιν οἱ Θρᾶκες διαρπάσωσιν. *10* Ἦσαν δὲ πολλοί, χάριτι τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ δι' εὐνοίαν στρατευόμενοι προθύμως. Ἀπέπεμψεν οὖν τούτους ἅπαντας ἐκ τῆς πόλεως, τοὺς δὲ Σηλυβριανοὺς δεηθέντας οὐδὲν ἠδίκησεν, ἀλλὰ χρήματα λαβὼν καὶ φρουρὰν ἐγκαταστήσας ἀπῆλθεν.

Chapitre 31 : prise de Byzance

1 Οἱ δὲ πολιορκοῦντες τὴν Χαλκηδόνα στρατηγοὶ σπονδὰς ἐποιήσαντο πρὸς Φαρνάβαζον ἐπὶ τῷ χρήματι λαβεῖν καὶ Χαλκηδονίους ὑπηκόους πάλιν Ἀθηναίοις εἶναι, τὴν δὲ Φαρναβάζου χώραν μηδὲν ἀδικεῖν, Φαρνάβαζον δὲ πρέσβεισιν Ἀθηναίων πρὸς βασιλέα πομπὴν μετ' ἀσφαλείας παρασχεῖν. *2* Ὡς οὖν ἐπανελθόντα τὸν Ἀλκιβιάδην ὁ Φαρνάβαζος ἠξίου καὶ αὐτὸν ὁμόσαι περὶ τῶν ὠμολογημένων, οὐκ ἔφη πρότερον ἢ κάκεῖνον αὐτοῖς ὁμόσαι.

3 Γενομένων δὲ τῶν ὄρκων, ἐπὶ Βυζαντίους ἀφεστῶτας ἦλθε καὶ περιετείχιζε τὴν πόλιν. Ἀναξιλᾶου δὲ καὶ Λυκούργου καὶ τινῶν ἄλλων συνθεμένων ἐπὶ σωτηρίᾳ παραδώσειν τὴν πόλιν, διαδοὺς λόγον ὡς ἀνίστησιν αὐτοὺς πράγματα νεώτερα συνιστάμενα περὶ τὴν Ἰωνίαν, ἡμέρας ἀπέπλει ταῖς ναυσὶ πάσαις, νυκτὸς δ' ὑποστρέψας, αὐτὸς μὲν ἀπέβη μετὰ τῶν ὀπλιτῶν καὶ προσελθὼν τοῖς τείχεσιν ἠσυχίαν ἤγεν, αἱ δὲ νῆες ἐπὶ τὸν λιμένα πλεύσασαι καὶ βιαζόμεναι κραυγῇ τε πολλῇ καὶ θορύβοις καὶ ψόφοις, ἅμα μὲν ἐξέπληττον τῷ ἀπροσδοκίῳ τοὺς Βυζαντίους, ἅμα δὲ τοῖς ἀττικίζουσι παρεῖχον ἐπ' ἀδείας τὸν Ἀλκιβιάδην δέχεσθαι, πάντων ἐπὶ τὸν λιμένα καὶ πρὸς τὰς ναῦς βοηθούτων. *4* Οὐ μὴν ἀμαχεὶ προσεχώρησαν· οἱ γὰρ παρόντες ἐν τῷ Βυζαντίῳ Πελοποννήσιοι καὶ Βοιωτοὶ καὶ Μεγαρεῖς τοὺς μὲν ἀπὸ τῶν νεῶν ἐτρέψαντο καὶ καθεῖρξαν εἰς τὰς ναῦς πάλιν, τοὺς δ' Ἀθηναίους ἔνδον ὄντας αἰσθόμενοι, καὶ συντάξαντες ἑαυτοὺς ἐχώρουν ὁμόσε. *5* Καρτερᾶς δὲ μάχης γενομένης ἐνίκησεν ὁ Ἀλκιβιάδης τὸ δεξιὸν κέρας ἔχων, Θηραμένης δὲ τὸ εὐώνυμον, καὶ τῶν πολεμίων τοὺς περιγενομένους ὅσον τριακοσίους ζῶντας ἔλαβε.

6 Βυζαντίων δὲ μετὰ τὴν μάχην οὐδεὶς ἀπέθανεν οὐδ' ἔφυγεν· ἐπὶ τούτοις γὰρ οἱ ἄνδρες παρέδοσαν τὴν πόλιν καὶ ταῦτα συνέθεντο, μηδὲν αὐτοῖς ἴδιον ὑπεξελόμενοι. *7* Διὸ καὶ δίκην προδοσίας ἐν Λακεδαιμόνι φεύγων ὁ Ἀναξίλαος ἐφάνη τῷ λόγῳ τὸ ἔργον οὐ κατασχύνων. *8* Ἐφη γὰρ οὐκ ὦν Λακεδαιμόνιος, ἀλλὰ Βυζάντιος, οὐδὲ τὴν Σπάρτην κινδυνεύουσαν, ἀλλὰ τὸ Βυζάντιον ὄρων, τῆς μὲν πόλεως ἀποτετειχισμένης, μηδενὸς δ' εἰσαγομένου, τὸν δ' ὄντα σίτον ἐν τῇ πόλει Πελοποννησίων καὶ Βοιωτῶν ἐσθιόντων, Βυζαντίων δὲ πεινῶντων σὺν τέκνοις καὶ γυναῖξιν, οὐ προδοῦναι τοῖς πολεμίοις, ἀλλὰ πολέμου καὶ κακῶν ἀπαλλάξαι τὴν πόλιν, μιμούμενος τοὺς ἀρίστους Λακεδαιμονίων, οἷς ἐν καλὸν ἀπλῶς καὶ δίκαιόν ἐστι τὸ τῆς πατρίδος συμφέρον. Οἱ μὲν οὖν Λακεδαιμόνιοι ταῦτ' ἀκούσαντες ἠδέσθησαν καὶ ἀπέλυσαν τοὺς ἄνδρας.

Chapitre 32 : Retour triomphal à Athènes

1 Ὁ δ' Ἀλκιβιάδης ἰδεῖν τε ποθῶν ἤδη τὰ οἴκοι καὶ ἔτι μᾶλλον ὀφθῆναι βουλόμενος τοῖς πολίταις, νενικηκῶς τοὺς πολεμίους τοσαυτάκις, ἀνήχθη, πολλαῖς μὲν ἀσπίσι καὶ λαφύροις κύκλῳ κεκοσμημένων τῶν Ἀττικῶν τριήρων, πολλὰς δ' ἐφέλκόμενος αἰχμαλώτους, ἔτι δὲ πλείω κομίζων ἀκροστόλια τῶν διεφθαρμένων ὑπ' αὐτοῦ καὶ κεκρατημένων. Ἦσαν γὰρ οὐκ ἐλάττους συναμφοτέραι διακοσίων. 2 Ἄ δὲ Δοῦρις ὁ Σάμιος, Ἀλκιβιάδου φάσκων ἀπόγονος εἶναι, προστίθησι τούτοις, αὐλεῖν μὲν εἰρεσίαν τοῖς ἐλαύνουσι Χρυσόγονον τὸν πυθιονίην, κελεύειν δὲ Καλλιπιδὴν τὸν τῶν τραγωδιῶν ὑποκριτήν, στατοῦς καὶ ξυστίδας καὶ τὸν ἄλλον ἐναγώνιον ἀμπεχομένους κόσμον, ἰστίῳ δ' ἀλουργῶ τὴν ναυαρχίδα προσφέρεισθαι τοῖς λιμέσιν, ὥσπερ ἐκ μέθης ἐπικωμάζοντος, οὔτε Θεόπομπος οὔτ' Ἐφορος οὔτε Ξενοφῶν γέγραφεν, οὔτ' εἰκὸς ἦν οὕτως ἐντρυφῆσαι τοῖς Ἀθηναίοις μετὰ φυγὴν καὶ συμφορὰς τοσαύτας κατερχόμενον, ἀλλ' ἐκεῖνος καὶ δεδιῶς κατήγετο, καὶ καταχθεῖς οὐ πρότερον ἀπέβη τῆς τριήρους, ἢ στὰς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἰδεῖν Εὐρυπτόλεμόν τε τὸν ἀνεψιὸν παρόντα καὶ τῶν ἄλλων φίλων καὶ οἰκείων συχνοὺς ἐκδεχομένους καὶ παρακαλοῦντας.

3 Ἐπεὶ δ' ἀπέβη, τοὺς μὲν ἄλλους στρατηγοὺς οὐδ' ὄραν ἐδόκουν ἀπαντῶντες οἱ ἄνθρωποι, πρὸς δ' ἐκεῖνον συντρέχοντες ἐβῶν, ἠσπάζοντο, παρέπεμπον, ἐστεφάνουν προσιόντες, οἱ δὲ μὴ δυνάμενοι προσελθεῖν ἄπωθεν ἐθεῶντο, καὶ τοῖς νέοις ἐδείκνυσαν οἱ πρεσβύτεροι. 4 Πολὺ δὲ καὶ τὸ δακρῦον τῷ χαίροντι τῆς πόλεως ἀνεκέκρατο καὶ μνήμη πρὸς τὴν παροῦσαν εὐτυχίαν τῶν πρόσθεν ἀτυχημάτων λογιζομένοις, ὡς οὔτ' ἂν Σικελίας διήμαρτον, οὔτ' ἄλλο τι τῶν προσδοκηθέντων ἐξέφυγεν αὐτοὺς ἐάσαντας Ἀλκιβιάδην ἐπὶ τῶν τότε πραγμάτων καὶ τῆς δυνάμεως ἐκείνης, εἰ νῦν τὴν πόλιν παραλαβὼν ὀλίγου δέουσαν ἐκπεπτωκέναι τῆς θαλάσσης, κατὰ γῆν δὲ μόλις τῶν προαστείων κρατοῦσαν, αὐτὴν δὲ πρὸς ἑαυτὴν στασιάζουσαν, ἐκ λυπρῶν ἔτι λειψάνων καὶ ταπεινῶν ἀναστήσας οὐ μόνον τῆς θαλάσσης τὸ κράτος ἀποδέδωκεν, ἀλλὰ καὶ πεζῇ νικῶσαν ἀποδείκνυσι πανταχοῦ τοὺς πολεμίους.

Chapitre 33 : réhabilitation complète

1 Τὸ μὲν οὖν ψήφισμα τῆς καθόδου πρότερον ἐκεκύρωτο, Κριτίου τοῦ Καλλαίσχρου γράψαντος, ὡς αὐτὸς ἐν ταῖς ἐλεγείαις πεποίηκεν, ὑπομιμνήσκων τὸν Ἀλκιβιάδην τῆς χάριτος ἐν τούτοις·

« Γνώμην δ' ἢ σε κατήγαγ', ἐγὼ ταύτην ἐν ἅπασιν
εἶπον καὶ γράψας τοῦργον ἔδρασα τόδε,
Σφραγὶς δ' ἡμετέρης γλώσσης ἐπὶ τοῖσδεσι κεῖται. »

2 Τότε δὲ τοῦ δήμου συνελθόντος εἰς ἐκκλησίαν παρελθὼν ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ τὰ μὲν αὐτοῦ πάθη κλαύσας καὶ ὀλοφυράμενος, ἐγκαλέσας δὲ μικρὰ καὶ μέτρια τῷ δήμῳ, τὸ δὲ σύμπαν ἀναθεὶς αὐτοῦ τινὶ τύχῃ πονηρᾷ καὶ φθονερῷ δαίμονι, πλεῖστα δ' εἰς ἐλπίδας τῶν πολιτῶν καὶ πρὸς τὸ θαρρεῖν διαλεχθεὶς καὶ παρορμήσας, στεφάνοις μὲν ἐστεφανώθη χρυσοῖς, ἠρέθη δ' ἅμα καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν αὐτοκράτωρ στρατηγός. 3 Ἐψηφίσαντο δὲ καὶ τὴν οὐσίαν ἀποδοῦναι αὐτῷ καὶ τὰς ἀρὰς ἀφοσιώσασθαι πάλιν Εὐμολπίδας καὶ Κήρυκας, ὡς ἐποίησαντο τοῦ δήμου προστάξαντος. Αφοσιουμένων δὲ τῶν ἄλλων Θεόδωρος ὁ ἱεροφάντης « Ἄλλ' ἐγὼ » εἶπεν « οὐδὲ κατηρασάμην αὐτῷ κακὸν οὐδέν, εἰ μηδὲν ἀδικεῖ τὴν πόλιν. »

Chapitre 34 : Alcibiade protège la procession qui va à Eleusis

1 Οὕτω δὲ τοῦ Ἀλκιβιάδου λαμπρῶς εὐήμεροῦντος, ὑπέθραπτεν ἐνίους ὅμως ὁ τῆς καθόδου καιρός. Ἡ γὰρ ἡμέρα κατέπλευσεν, ἐδράτο τὰ Πλυντήρια τῇ θεῷ. Δρῶσι δὲ τὰ ὄργια Πραξιεργίδαι Θαρρηλιῶνος ἕκτη φθίνοντος ἀπόρρητα, τόν τε κόσμον ἀφελόντες καὶ τὸ ἔδος κατακαλύψαντες. 2 Ὅθεν ἐν ταῖς μάλιστα τῶν ἀποφράδων τὴν ἡμέραν ταύτην ἄπρακτον Ἀθηναῖοι νομίζουσιν. Οὐ φιλοφρόνως οὖν οὐδ' εὐμενῶς ἐδόκει προσδεχομένη τὸν Ἀλκιβιάδην ἢ θεὸς παρακαλύπτεσθαι καὶ ἀπελαύνειν ἐαυτῆς.

3 Οὐ μὴν ἀλλὰ πάντων γεγονότων τῷ Ἀλκιβιάδῃ κατὰ γνώμην, καὶ πληρουμένων ἑκατὸν τριήρων αἷς αὔθις ἐκπλεῖν ἔμελλε, φιλοτιμία τις οὐκ ἀγεννῆς προσπεσοῦσα κατέσχευεν αὐτὸν μέχρι μυστηρίων. 4 Ἀφ' οὗ γὰρ ἐπετειχίσθη Δεκέλεια καὶ τῶν εἰς Ἐλευσίνα παρόδων ἐκράτουν οἱ πολέμοι παρόντες, οὐδένα κόσμον εἶχεν ἢ τελετὴ πεμπομένη κατὰ θάλατταν, ἀλλὰ καὶ θυσίαι καὶ χορεῖαι καὶ πολλὰ τῶν δρωμένων καθ' ὁδὸν ἱερῶν, ὅταν ἐξελαύνωσι τὸν Ἴακχον, ὑπ' ἀνάγκης ἐξελείπετο. 5 Καλὸν οὖν ἐφαίνετο τῷ Ἀλκιβιάδῃ καὶ πρὸς θεῶν ὀσιότητα καὶ πρὸς ἀνθρώπων δόξαν ἀποδοῦναι τὸ πάτριον σχῆμα τοῖς ἱεροῖς, παραπέμψαντα πεζῇ τὴν τελετὴν καὶ δορυφορήσαντα παρὰ τοὺς πολεμίους· ἢ γὰρ ἀτρεμήσαντα κομιδῇ κολούσειν καὶ ταπεινώσειν τὸν Ἄγιν, ἢ μάχην ἱερὰν καὶ θεοφιλῆ περὶ τῶν ἀγιωτάτων καὶ μεγίστων ἐν ὄψει τῆς πατρίδος μαχεῖσθαι, καὶ πάντας ἕξειν μάρτυρας τοὺς πολίτας τῆς ἀνδραγαθίας. 6 Ὡς δὲ ταῦτ' ἔγνω καὶ προεῖπεν Εὐμολπίδαις καὶ Κήρυξι, σκοποὺς μὲν ἐπὶ τῶν ἄκρων ἐκάθισε καὶ προδρόμους τινὰς ἅμ' ἡμέρα προεξέπεμψεν, ἱερεῖς δὲ καὶ μύστας καὶ μυσταγωγούς ἀναλαβὼν καὶ τοῖς ὅπλοις περικαλύψας, ἦγεν ἐν κόσμῳ καὶ μετὰ σιωπῆς, θέαμα σεμνὸν καὶ θεοπρεπὲς τὴν στρατηγίαν ἐκείνην ἐπιδεικνύμενος, ὑπὸ τῶν μὴ φθονούντων ἱεροφαντίαν καὶ μυσταγωγίαν προσαγορευομένην. 7 Μηδενὸς δὲ τῶν πολεμίων ἐπιθέσθαι τολμήσαντος, ἀσφαλῶς ἀπαγαγὼν εἰς τὴν πόλιν, ἦρθη μὲν αὐτὸς τῷ φρονήματι, καὶ τὴν στρατιὰν ἐπῆρεν ὡς ἄμαχον καὶ ἀήττητον οὖσαν ἐκείνου στρατηγοῦντος, τοὺς δὲ φορτικοὺς καὶ πένητας οὕτως ἐδημαγώγησεν, ὥστ' ἐρᾶν ἔρωτα θαυμαστὸν ὑπ' ἐκείνου τυραννεῖσθαι, καὶ λέγειν ἐνίους καὶ προσιέναι παρακελευομένους, ὅπως τοῦ φθόνου κρείττων γενόμενος καὶ καταβαλὼν ψηφίσματα καὶ νόμους καὶ φλύαρους ἀπολλύντας τὴν πόλιν ὡς ἂν πράξῃ καὶ χρήσῃται τοῖς πράγμασι, μὴ δεδιὼς τοὺς συκοφάντας.

Chapitre 35 : Défaite d'Antiochos, lieutenant d'Alcibiade

1 Αὐτὸς μὲν οὖν ἐκεῖνος ἦν εἶχε διάνοιαν περὶ τῆς τυραννίδος, ἄδηλόν ἐστιν· οἱ δὲ δυνατώτατοι τῶν πολιτῶν φοβηθέντες ἐσπούδασαν αὐτὸν ἐκπλεῦσαι τὴν ταχίστην, τὰ τ' ἄλλα ψηφισάμενοι καὶ συνάροντας οὓς ἐκεῖνος ἠθέλησεν. 2 Ἐκπλεύσας δὲ ταῖς ἑκατὸν ναυσὶ καὶ προσβαλὼν Ἄνδρῳ, μάχῃ μὲν ἐκράτησεν αὐτῶν καὶ Λακεδαιμονίων ὅσοι παρήσαν, οὐχ εἶλε δὲ τὴν πόλιν, ἀλλὰ τοῦτο τῶν καινῶν ἐγκλημάτων πρῶτον ὑπῆρξε κατ' αὐτοῦ τοῖς ἐχθροῖς.

3 Ἔοικε δ' εἴ τις ἄλλος ὑπὸ τῆς αὐτοῦ δόξης καταλυθῆναι καὶ Ἀλκιβιάδης. Μεγάλη γὰρ οὔσα καὶ τόλμης καὶ συνέσεως ἀφ' ὧν κατώρθωσεν, ὑποπτον αὐτοῦ τὸ ἐλλεῖπον ὡς οὐ σπουδάσαντος ἀπιστία τοῦ μὴ δυνηθῆναι παρεῖχε· σπουδάσαντα γὰρ οὐδὲν ἂν διαφυγεῖν. Ἦλιζον δὲ καὶ Χίους ἐαλωκότας ἀκούσεσθαι καὶ τὴν ἄλλην Ἰωνίαν. 4 Ὅθεν ἠγανάκτουν μὴ ταχὺ πάντα μηδ' εὐθύς ὡς ἐβούλοντο πυνθανόμενοι διαπεπραγμένον, οὐχ ὑπολογιζόμενοι τὴν ἀχρηματίαν, ἀφ' ἧς πολεμῶν πρὸς ἀνθρώπους βασιλέα μέγαν χορηγὸν ἔχοντας, ἠναγκάζετο πολλάκις ἐκπλέων καὶ ἀπολείπων τὸ στρατόπεδον μισθοὺς καὶ τροφὰς πορίζειν. 5 Καὶ γὰρ τὸ τελευταῖον ἐγκλημα διὰ ταύτην ἔλαβε τὴν αἰτίαν. Λυσάνδρου γὰρ ἐπὶ τὴν ναυαρχίαν ἀποσταλέντος ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τετρώβολον ἀντὶ τριώβολου τῷ ναύτῃ δίδοντας, ἐξ ὧν ἔλαβε παρὰ Κύρου χρημάτων, αὐτὸς ἤδη γλίσχρως χορηγῶν καὶ τὸ τριώβολον, ἀπῆρεν ἀργυρολογήσων ἐπὶ Καρίας. 6 Ὁ δ' ἀπολειφθεὶς ἐπὶ τῶν νεῶν ἐπιμελητῆς Ἀντίοχος ἀγαθὸς μὲν ἦν κυβερνήτης, ἀνόητος δὲ τὰ ἄλλα καὶ φορτικός· ἔχων δὲ πρόσταγμα παρὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου μηδ' ἂν ἐπιπλέωσιν οἱ πολέμιοι διαναυμαχεῖν, οὕτως ἐξύβρισε καὶ κατεφρόνησεν, ὥστε τὴν αὐτοῦ πληρωσάμενος τριήρη καὶ τῶν ἄλλων μίαν, ἐπιπλεῦσαι τῇ Ἐφέσῳ καὶ παρὰ τὰς πύργους τῶν πολεμίων νεῶν πολλὰ καὶ πρᾶττων καὶ φθειγγόμενος ἀκόλαστα καὶ βωμολόχα παρεξελαύνειν. 7 Τὸ μὲν οὖν πρῶτον ὁ Λύσανδρος ὀλίγαις ναυσὶν ἐπαναχθεὶς ἐδίωκεν αὐτόν, τῶν δ' Ἀθηναίων ἐπιβοηθούντων πάσαις ἀναχθεὶς καὶ κρατήσας, αὐτόν τε διέφθειρε τὸν Ἀντίοχον, καὶ ναῦς ἔλαβε πολλὰς καὶ ἀνθρώπους, καὶ τρόπαιον ἔστησεν. 8 Ὡς δὲ ταῦτ' ἤκουσεν ὁ Ἀλκιβιάδης ἐπανελθὼν εἰς Σάμον, ἀνήχθη παντὶ τῷ στόλῳ καὶ προῦκαλεῖτο τὸν Λύσανδρον. Ὁ δ' ἠγάπα νενικηκῶς καὶ οὐκ ἀντανήγετο.

Chapitre 36 : Alcibiade destitué, guerroye pour son propre compte

1 Τῶν δὲ μισούντων τὸν Ἀλκιβιάδην ἐν τῷ στρατοπέδῳ Θρασύβουλος ὁ Θράσωνος ἐχθρὸς ὢν ἀπῆρεν εἰς Ἀθήνας κατηγορήσων· 2 καὶ τοὺς ἐκεῖ παροξύννας ἔλεγε πρὸς τὸν δῆμον, ὡς Ἀλκιβιάδης διέφθαρκε τὰ πράγματα καὶ τὰς ναῦς ἀπολώλεκεν, ἐντρυφῶν τῇ ἀρχῇ καὶ παραδιδούς τὴν στρατηγίαν ἀνθρώποις ἐκ πότων καὶ ναυτικῆς σπερμολογίας δυναμένοις παρ' αὐτῷ μέγιστον, ὅπως αὐτὸς ἐπ' ἀδείας χρηματίζεται περιπλέων, καὶ ἀκολασταίνῃ μεθυσκόμενος καὶ συνὼν ἐταίραις Ἀβυδηναῖς καὶ Ἰωνίσιν, ἐφορμούντων δι' ὀλίγου τῶν πολεμίων. 3 Ἐνεκάλουν δ' αὐτῷ καὶ τὴν τῶν τειχῶν κατασκευὴν, ἃ κατεσκεύασεν ἐν Θράκῃ περὶ Βισάνθην ἑαυτῷ καταφυγὴν, ὡς ἐν τῇ πατρίδι μὴ δυνάμενος βιοῦν ἢ μὴ βουλόμενος. 4 Οἱ δ' Ἀθηναῖοι πεισθέντες ἐτέρους εἴλοντο στρατηγούς, ἐνδεικνύμενοι τὴν πρὸς ἐκεῖνον ὀργὴν καὶ κακόνιοιαν. 5 Ἄ δὴ πυνθανόμενος ὁ Ἀλκιβιάδης καὶ δεδοικώς, ἀπῆλθεν ἐκ τοῦ στρατοπέδου παντάπασι, καὶ συναγαγὼν ξένους ἐπολέμει τοῖς ἀβασιλεύτοις Θραξίν ἰδίᾳ, καὶ πολλὰ χρήματα συνῆγεν ἀπὸ τῶν ἀλισκομένων, καὶ τοῖς Ἑλλησιν ἅμα τοῖς προσοικοῦσιν ἄδειαν ἀπὸ τῶν βαρβάρων παρεῖχεν.

6 Ἐπεὶ δ' οἱ περὶ Τυδέα καὶ Μένανδρον καὶ Ἀδείμαντον στρατηγοί, πάσας ὁμοῦ τὰς ὑπαρχούσας τότε ναῦς τοῖς Ἀθηναίοις ἔχοντες ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς, εἰώθεσαν ἐπιπλεῖν τῷ Λυσάνδρῳ ναυλοχοῦντι περὶ Λάμψακον ἅμ' ἡμέρα προκαλούμενοι, καὶ πάλιν ἀναστρέφειν ὀπίσω καὶ διημερεύειν ἀτάκτως καὶ ἀμελῶς, ἅτε δὴ καταφρονοῦντες, ἐγγὺς ὢν ὁ Ἀλκιβιάδης οὐ περιεῖδεν οὐδ' ἠμέλησεν, ἀλλ' ἵππῳ προσελάσας ἐδίδασκε τοὺς στρατηγούς, ὅτι κακῶς ὀρμοῦσιν ἐν χωρίοις ἀλιμένοις καὶ πόλιν οὐκ ἔχουσιν, ἀλλὰ πόρρωθεν ἐκ Σηστοῦ τὰ ἐπιτήδεια λαμβάνοντες καὶ περιορῶντες τὸ ναυτικόν, ὅταν ἐπὶ γῆς γένηται, πλανώμενον ὅπη τις θέλοι καὶ διασπειρόμενον, ἀντεφορμούντος αὐτοῖς στόλου μεγάλου, πρὸς ἐπίταγμα μοναρχικὸν εἰθισμένου σιωπῇ πάντα ποιεῖν.

**Chapitre 37 : Victoire définitive de Sparte sur les Athéniens à Aegos-Potamos ;
Alcibiade en Bithynie, puis chez Pharnabaze.**

1 Ταῦτα δὲ λέγοντος τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ παραινούντος εἰς Σηστὸν μεθορμίσει τὸν στόλον, οὐ προσεῖχον οἱ στρατηγοί· Τυδεὺς δὲ καὶ πρὸς ὕβριν ἐκέλευσεν ἀποχωρεῖν, οὐ γὰρ ἐκεῖνον, ἀλλ' ἐτέρους στρατηγεῖν. *2* Ὁ δ' Ἀλκιβιάδης ὑπονοήσας τι καὶ προδοσίας ἐν αὐτοῖς ἀπήει, καὶ τοῖς προπέμπουσι τῶν ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου γνωρίμων ἔλεγεν, ὅτι μὴ προπηλακισθεὶς οὕτως ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ὀλίγαις ἂν ἡμέραις ἠνάγκασε Λακεδαιμονίους διανουμαχεῖν αὐτοῖς ἄκοντας ἢ τὰς ναῦς ἀπολιπεῖν. *3* Ἐδόκει δὲ τοῖς μὲν ἀλαζονεύεσθαι, τοῖς δ' εἰκότα λέγειν, εἰ Θραῦκας ἐκ γῆς ἐπαγαγὼν πολλοὺς ἀκοντιστὰς καὶ ἵππεῖς προσμάχοιτο καὶ διαταράττοι τὸ στρατόπεδον αὐτῶν. *4* Ὅτι μέντοι τὰς ἀμαρτίας ὀρθῶς συνεῖδε τῶν Ἀθηναίων, ταχὺ τὸ ἔργον ἐμαρτύρησεν. Ἄφνω γὰρ αὐτοῖς καὶ ἀπροσδοκίτως τοῦ Λυσάνδρου προσπεσόντος, ὅκτῳ μόναι τριήρεις ὑπεξέφυγον μετὰ Κόνωνος, αἱ δ' ἄλλαι μικρὸν ἀπολείπουσαι διακοσίων ἀπήχθησαν αἰχμάλωτοι. Τῶν δ' ἀνθρώπων τρισχιλίους ἐλὼν ζῶντας ἀπέσφαξεν ὁ Λύσανδρος. *5* Ἔλαβε δὲ καὶ τὰς Ἀθήνας ὀλίγῳ χρόνῳ καὶ τὰς ναῦς ἐνέπρησε καὶ τὰ μακρὰ τεῖχη καθεῖλεν.

6 Ἐκ δὲ τούτου φοβηθεὶς ὁ Ἀλκιβιάδης ἄρχοντας ἤδη καὶ γῆς καὶ θαλάττης τοὺς Λακεδαιμονίους εἰς Βιθυνίαν μετέστη, πολλὰ μὲν ἄγων χρήματα, πολλὰ δὲ κομίζων, ἔτι δὲ πλείω καταλιπὼν ἐν οἷς ᾧκει τείχεσιν. *7* Ἐν δὲ Βιθυνία πάλιν οὐκ ὀλίγα τῶν ἰδίων ἀπολέσας καὶ περικοπεὶς ὑπὸ τῶν ἐκεῖ Θρακῶν, ἔγνω μὲν ἀναβαίνειν πρὸς Ἀρταξέρξην, ἑαυτὸν τε μὴ χεῖρονα Θεμιστοκλέους πειρωμένῳ βασιλεῖ φανεῖσθαι νομίζων, καὶ κρείττονα τὴν πρόφασιν· *8* οὐ γὰρ ἐπὶ τοὺς πολίτας ὡς ἐκεῖνον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐπὶ τοὺς πολεμίους ὑπουργήσειν καὶ δεήσεσθαι τῆς βασιλέως δυνάμεως· εὐπορίαν δὲ τῆς ἀνόδου μετ' ἀσφαλείας μάλιστα Φαρνάβαζον οἰόμενος παρέξειν, ᾧχετο πρὸς αὐτὸν εἰς Φρυγίαν καὶ συνδιῆγε θεραπεύων ἅμα καὶ τιμώμενος.

Chapitre 38 : Les Trente, à Athènes, suggèrent aux spartiates de se débarrasser d'Alcibiade

1 Ἀθηναῖοι δὲ χαλεπῶς μὲν ἔφερον τῆς ἡγεμονίας ἀποστερηθέντες· ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀφελόμενος αὐτῶν ὁ Λύσανδρος ἀνδράσι τριάκοντα παρέδωκε τὴν πόλιν, οἷς οὐκ ἐχρήσαντο σφύζεσθαι δυνάμενοι λογισμοῖς ἀπολωλότων ἤδη τῶν πραγμάτων συνίεσαν, ὀλοφυρόμενοι καὶ διεξιόντες τὰς ἀμαρτίας ἑαυτῶν καὶ ἀγνοίας, ὧν μεγίστην ἐποιοῦντο τὴν δευτέραν πρὸς Ἀλκιβιάδην ὀργήν. 2 Ἀπερρίφη γὰρ οὐδὲν ἀδικῶν αὐτός, ἀλλ' ὑπηρέτη χαλεπήναντες ὀλίγας ἀποβαλόντι ναῦς αἰσχυρῶς, αἴσχιον αὐτοῖ τὸν κράτιστον καὶ πολεμικώτατον ἀφείλοντο τῆς πόλεως στρατηγόν. 3 Ἔτι δ' οὖν ὅμως ἐκ τῶν παρόντων ἀνέφερε τις ἐλπίς ἀμυδρά, μὴ παντάπασιν ἔρρειν τὰ πράγματα τῶν Ἀθηναίων Ἀλκιβιάδου περιόντος· οὔτε γὰρ πρότερον ἠγάπησε φεύγων ἀπραγμόνως ζῆν καὶ μεθ' ἡσυχίας, οὔτε νῦν, εἰ τὰ κατ' αὐτὸν ἱκανῶς ἔχει, περιόψεται Λακεδαιμονίους ὑβρίζοντας καὶ τοὺς τριάκοντα παροινούντας.

4 Ταῦτα δ' οὐκ ἦν ἄλογον οὕτως ὄνειροπολεῖν τοὺς πολλούς, ὅποτε καὶ τοῖς τριάκοντα φροντίζειν ἐπήει καὶ διαπυθάνεσθαι καὶ λόγον ἔχειν πλεῖστον ὧν ἐκεῖνος ἔπραττε καὶ διανοεῖτο. 5 Τέλος δὲ Κριτίας ἐδίδασκε Λύσανδρον, ὡς Ἀθηναίων οὐκ ἔσται δημοκρατουμένων ἀσφαλῶς ἄρχειν Λακεδαιμονίοις τῆς Ἑλλάδος· Ἀθηναίους δέ, κὰν πράως πάνυ καὶ καλῶς πρὸς ὀλιγαρχίαν ἔχωσιν, οὐκ ἐάσει ζῶν Ἀλκιβιάδης ἀτρεμεῖν ἐπὶ τῶν καθεστώτων. 6 Οὐ μὴν ἐπέισθη γε πρότερον τούτοις ὁ Λύσανδρος ἢ παρὰ τῶν οἴκοι τελῶν σκυτάλην ἐλθεῖν κελεύουσιν ἐκποδῶν ποιήσασθαι τὸν Ἀλκιβιάδην, εἴτε κάκείνων φοβηθέντων τὴν ὀξύτητα καὶ μεγαλοπραγμοσύνην τοῦ ἀνδρός, εἴτε τῷ Ἄγιδι χαριζομένων.

Chapitre 39 : mort d'Alcibiade en deux versions : héroïque ... ou crapuleuse ?

1 Ὡς οὖν ὁ Λύσανδρος ἔπεμψε πρὸς τὸν Φαρνάβαζον ταῦτα πράττειν κελεύων, ὁ δὲ Βαγαίω τε τῶ ἀδελφῷ καὶ Σουσαμίθρη τῷ θείῳ προσέταξε τὸ ἔργον, ἔτυχε μὲν ἐν κόμῃ τινὶ τῆς Φρυγίας ὁ Ἀλκιβιάδης τότε διαιτώμενος, ἔχων Τιμάνδραν μεθ' ἑαυτοῦ τὴν ἑταίραν· ὄψιν δὲ κατὰ τοὺς ὕπνους εἶδε τοιαύτην· *2* ἐδόκει περικεῖσθαι μὲν αὐτὸς τὴν ἐσθῆτα τῆς ἑταίρας, ἐκείνην δὲ τὴν κεφαλὴν ἐν ταῖς ἀγκάλαις ἔχουσαν αὐτοῦ κοσμεῖν τὸ πρόσωπον ὥσπερ γυναικὸς ὑπογράφουσαν καὶ ψιμυθιοῦσαν. *3* Ἔτεροι δὲ φασιν ἰδεῖν τὴν κεφαλὴν ἀποτέμοντας αὐτοῦ τοὺς περὶ τὸν Βαγαῖον ἐν τοῖς ὕπνοις καὶ τὸ σῶμα καιόμενον. Ἀλλὰ τὴν μὲν ὄψιν οὐ πολὺ γενέσθαι λέγουσι πρὸ τῆς τελευτῆς.

4 Οἱ δὲ πεμφθέντες ἐπ' αὐτὸν οὐκ ἐτόλμησαν εἰσελθεῖν, ἀλλὰ κύκλω τὴν οἰκίαν περιστάντες ἐνεπίμπρασαν. *5* Αἰσθόμενος δ' ὁ Ἀλκιβιάδης, τῶν μὲν ἱματίων τὰ πλεῖστα καὶ τῶν στρωμάτων συναγαγὼν ἐπέρριψε τῷ πυρί, τῇ δ' ἀριστερᾷ χειρὶ τὴν ἑαυτοῦ χλαμύδα περιελίξας, τῇ δὲ δεξιᾷ σπασάμενος τὸ ἐγχειρίδιον, ἐξέπεσεν ἀπαθῆς ὑπὸ τοῦ πυρὸς πρὶν ἢ διαφλέγεσθαι τὰ ἱμάτια, καὶ τοὺς βαρβάρους ὄφθεις διεσκέδασεν. *6* Οὐδεὶς γὰρ ὑπέμεινεν αὐτὸν οὐδ' εἰς χεῖρας συνῆλθεν, ἀλλ' ἀποστάντες ἔβαλλον ἀκοντίοις καὶ τοξεύμασιν. *7* Οὕτω δ' αὐτοῦ πεσόντος καὶ τῶν βαρβάρων ἀπελθόντων, ἡ Τιμάνδρα τὸν νεκρὸν ἀνείλετο, καὶ τοῖς αὐτῆς περιβαλοῦσα καὶ περικαλύψασα χιτωνίσκοις, ἐκ τῶν παρόντων ἐκήδευσεν λαμπρῶς καὶ φιλοτίμως. *8* Ταύτης λέγουσι θυγατέρα γενέσθαι Λαΐδα τὴν Κορινθίαν μὲν προσαγορευθεῖσαν, ἐκ δ' Ὑκκάρων, Σικελικοῦ πολίσματος, αἰχμάλωτον γενομένην.

9 Ἐνιοὶ δὲ τὰ μὲν ἄλλα περὶ τῆς Ἀλκιβιάδου τελευτῆς ὁμολογοῦσι τούτοις, αἰτίαν δὲ φασιν οὐ Φαρνάβαζον οὐδὲ Λύσανδρον οὐδὲ Λακεδαιμονίους παρασχεῖν, αὐτὸν δὲ τὸν Ἀλκιβιάδην γνωρίμων τινῶν διεφθαρκότα γύναιον ἔχειν σὺν ἑαυτῷ, τοὺς δ' ἀδελφοὺς τοῦ γυναιίου τὴν ὕβριν οὐ μετρίως φέροντας ἐμπρῆσαί τε τὴν οἰκίαν νύκτωρ, ἐν ἧ' διαιτώμενος ἐτύγχανεν ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ καταβαλεῖν αὐτόν, ὥσπερ εἴρηται, διὰ τοῦ πυρὸς ἐξαλλόμενον.